

Carta a los Romanos

Kjibokwo ère tara Pablorè Roma

sopga kong

Kjibokwo ère sorè

Domer shäng kjlara ko Pablo. E Sbö tjlökwo laga Jesús äska wleniyo. Eshkoshko ga Jesús tjlökwo kragaga löng Roma kjokyo ara. Epga ara judío llëm wleniyo, gueniyo kjone kjone judío. Judíoga li wotjlíno ga epga kjrara Sbörè bäm go kjíshko ga epga tjwlö ara, nopga judío llëm wleniyo li kjinmo. Eni ga Pablo jek woydè ba ik jlökoyo, gueniyo dbar jek eshko wlo wléyde llëm obi. Eni ga kjibokwo ère tara ba kong, llëbo li llgweya wlo, llëbo shäryara Jesucristorè ba kong li miyde pjlu wlo bakoe. Woy-otjlíkoba ga kjibokwo ère tara, sök no shdüzlöng uyo roshko Corinto kjokyo lishko.

Roma kjokyo ga judíoga li wotjlíno ga epga äär ber pjlo bek Sbö bokso, kjok llgwekklo tara Moisésdè li söya bëy kjíshko, gueniyo kjibokwo ère go ga llëbo pina Pablorè ba kong ara. Judíoga, nopga judío llëm wleniyo, e tjwlö bek Sbö bokso. Nopga uunkong llëbo owa shäryono, ga beno löng shdüya Sbörè wlo. Gueniyo èye mär Jesús go ga ie Sbörè ber pjlo bek ba bokso, ga ber shdungko ame. Shärye eni nopga uunkong kong, judíoga kong, nopga judío llëm wleniyo kong bakoe. Kjibokwo ère go ga llëbo ère pina ba kong eni.

¹ Kjibokwo ère taga tja Pablorè. Tja Cristo Jesús parkaga. Tja rokara Sbörè, tja iara beno shäng ba

tjlōkwo roy pjlú laga Cristo Jesús āska.

² Dēnashko ga tjlōkwo pjlú ěre lara Sbōrē ba tjlōkwo lagaga kong jlōkoyo, ga tara lok beno pjang ba kjibokwo go.

³ Tjlōkwo ěre, e bi Tjlapga Jesucristo roy layde. E Sbō Wa weno no, David tjēyo bakoe.

⁴ Ga wolonno irgo ga woshrara Sbōrē irōng obi dbo ara go. E go ga shji pina Sbō Sēyarē ga e no erō llēm, e Sbō Wa bakoe.

⁵ Sbō wopjlú li kjīshko ga tja rokara Jesucristorē beno ba tjlōkwo roy laga ba āska, nopga judío llēm wleniyo rokēr mār ber lōng ba go wlo, ba tjlōkwo kole lok wlo, ba ko ie lok ber kēsbang, tjwlō ara wlo bakoe.

⁶⁻⁷ Sbō nopga lōng Roma kjokyo, kjibokwo ěre ichēr jek bomi kong. Nopga rokara Sbōrē ber Jesucristo īli pjāy bakoe. Pjāy woyde Sbōrē ara.

Rokēr bi Data Sbō kong, Tjlapga Jesucristo kong ga ba wopjlú li kjīshko ga pjāy kjimte lok ara, pjāy ie ber lōng wlēp bakoe.

Pablo syōshtono Sbō kong Roma sopga kjīshko

⁸ Pjāy mār lōng Jesucristo go li, e roy shdōktong kjok kjwang jīkong. E kjīshko ga Jesucristo ko go ga tja tjlē bor Sbō kong ga tja wopjlú ba tjok bomi kjīshko lēr eni.

⁹ Tja Sbō parkaga. Ba Wa roy pjlú lēr shāng jlōkoyo. Ga miyde Sbōrē om go ga pjāy woyoshrēr īyado,

¹⁰ tja syōshtēshko ga rokēr ba kong īyado ga tja āātē bomi kjokyo llēm obi ěmdē ga tja kjimte āār bomi īk eshko.

11 Tja kjimtara Sbö Sëyarë ara, ga pjây ïn woydë jlõkoyo, pjây kjimte eni bako wlo, pjây dbokjrë e go wlo.

12 Shji ëng kjimtë kar karlotë bomi kong. Tja mär shäng Jesucristo go sorë li ïnomi ga pjây dbokjrë e go. Pjây mär löng ba go sorë li ïnor ga tja dbokjrë e go eni bakoe.

13 Pjeyoga Jesús tjlõkwo kjruga, tja jek bomi ïk loror ara, nopga löng eshko li pin, Jesús tjlõkwo kjre lok wlo, shäryër shäng nopga judío llëm wleniyo kong kjok shto oblë oblë sorë ga eni. Lër bomi kong, miydëmi wlo. Gueniyo tja jek bomi ïk lërshko ga llëbo wen bor kong ïyado.

14 Nopga tjlë Grecia so tjlõkwore, de llëmde, nopga kjok miydë arare, de llëmde, e bor kong ga llëno llëme. Bek ga Sbö tjlõkwo roy pjlu lër nopga judío llëm wleniyo löng kës li kong.

15 Tja jek woydë jlõkoyo Roma kjokyo, Sbö tjlõkwo roy pjlu lër bomi kong eshko wlo e kjishko.

16 Tjlõkwo pjlu ëre lër wlo ga e lökyo bor kong llëme. E dbo ara. Eye omtjlõkwo kjrono ga döya Sbörë. Shärye eni judióga kong bäm go, e irgo ga nopga judío llëm wleniyo kong bakoe. Lër ga lökyo bor kong llëm e kjishko.

17 Miydëy tjlõkwo pjlu ëre go ga shji ie Sbörë ber pjlo bek ba bokso, shji mär ba go kjishko, tak pjang ba tjlõkwo go sorë li eni. Tjlë ga «Eye mär Sbö go ga era ber pjlo bek ba bokso.»*

Sbö iirkë ara nopga owa kong

18-19 Nopga owa to löng llëbo owa shäryë oblë oblë, tjlõkwo bek li miydëba llëm wlo. Gueniyo Sbö

* 1:17 Habacuc 2.4.

sorë miydëy wlo li, e miydara lok pjiir tjän, pina Sbörë ba kong kjïshko. E kjïshko ga Sbö sök kjok dogo li iirkë ba kong lok ara, ga shdüya kjangshko ga ïgöy wëlle.

²⁰ Kjok ëre shäryara Sbörë tek lëkong ga Sbö ïgöy llëme. Llëbo shäryara li ïydë döe. Sbö sök jlö, e sorë, ba dbo ara li pjiir llëm, e miydëy pjlú e go, kjok ëre shäryara tek lëkong. E kjïshko ga «Miydororwa llëme» le nopga lirë ga äe.

²¹ Sbö miydara lok ëmdë ga iara beno lok kësbang, tjwlö ara llëm, «Tjawa wopjlú bop tjok» lara lok ba kong llëm bakoe. Opyono beno löng llëbo llëno llëm li woyotjlik erö, beno löng wotjlik drete.

²² Epga kjok miydë ara le lok ëmdë ga beno löng kjok miydë llëme.

²³ Sbö wolon llëm, e tjwlö ara bakoe. Eni ëmdë ga poshrëya lok woydë llëm, ga rayara lok. Llëbo wolon wlo li jyäglö shäryara lok, no jyäglö, sënwa jyäglö, öng jyäglö, äya kjloshko so jyäglö bako, ga beno löng ba poshrëk shara.

²⁴ E kjïshko ga epga rayara Sbörë beno löng ba wotjlik owa li tjok, llëbo lökyo ara li shärye lok ëng tjok wlo.

²⁵ Tjlökwo bek li rayara, Sbö miyde lok woydë llëm kjïshko. Tjlökwo bek llëm li kjrayde lok shara. Llëbo shäryara Sbörë li poshrëyde lok, gueniyo Sbö ba shäryaga lira poshrëra lok llëme. Era poshrëkko ïyado wlo. Ber eni.

²⁶ E kjïshko ga rayara Sbörë beno löng ba wotjlik owa, lökyo ara wleniyo li tjok. Walëga ëmdë ga domerga woyde ame, opyono beno löng llëbo

shäryako llëm li shäryë ëng tjok shara.

²⁷ Domerga eni bakoe. Walëga woyde lok ame, wotjlík pë domerga tjok erä. Llëbo shäryako llëm li shäryara ëng tjok. Eshko ga llëbo weno ba kong li beno ba shdungglo, llëbo owa shäryara li kjïshko.

²⁸ Sbö woyotjlïya lok woydë llëm kjïshko ga epga rayara beno löng llëbo shäryako llëm li shäryë erä.

²⁹ Beno löng llëbo owa shäryë oblë oblë. Llëbo owa shärye, wotjlík dbur töng ba kong erö, wotjlík owa oblë kong, no zröya, ëng dboryë kar kar iir go, jyörkë, oblë ïywa shjiktëng,

³⁰ oblë läywe owa, Sbö ïywa shjiktëng, ëng äyoshtë, krë ara, llëbo owa wlëya oblë oblë, ba data, ba mekë kole llëm,

³¹ wotjlík llëm, llëye le li shärye llëm, oblë woyde llëm, oblë songe le llëm bakoe.

³² Sbö tjlëno ga ëye opshäryë eni ga e zrökko. E miyde lok pjlú, gueniyo shärye löng eni wopjlú, oblë llëbo owa shäryë eni li ïya lok ga löng wopjlú e kjïshko bakoe.

2

Shji shdÿya Sbörë beke

¹ Gueniyo ga «No oblë llëbo owa shäryono» lëy ë kong llëme. «Miydororwa llëme» lëmi ga äe. «No oblë llëbo owa shäryono» lëmishko ga pjäy oprotë löng om go, pjäy löng omshäryë eni bako kjïshko.

² Miydëy ga ëye llëbo owa eniyo shäryono ga shdÿya Sbörë beke.

³ Eni ga «No oblë llëbo owa shäryono» lëmi, gueniyo pjäy löng omshäryë eni bako wleni ga miydëmi pjlú ga pjäy shdÿya Sbörë eni bakoe.

⁴ Miydëmi pjlú ga Sbö wopjlú ara anmoyö, shji shdüya maling llëm, iirkë bi kong maling llëm bakoe. Gueniyo llëbo owa shäryëmi löng li rayëmi llëm ga «E llëno llëme» lëmi llëme. Shji shdüya maling llëm, ba wopjlú li kjïshko, gueniyo woyde ga llëbo owa shäryëy löng li, e owa jlö lëy, ga rayëy.

⁵ Gueniyo ga llëbo owa shäryëmi löng li rayëmi woydë llëm, llëye kumi woydë llëm kjïshko. E kjïshko ga Sbö iirkë bomi kong jëk këgong këgong, ga no llgwezlöng dbaryoshko ga no llgweya beke.

⁶ Eshko ga no kjlara kjlara potjwlëya, llëbo shäryara dö li kjïshko.

⁷ Ëye drön llëbo pjlú shäryë, ber tjwlö ara Sbö bokso wlo, äär ber löng së ÿyado ba tjok wlo ga ie Sbörë ber löng së ÿyado ba tjok.

⁸ Gueniyo ëye wotjlik ba kjïshko dö, tjlokwo bek li kjre llëm, löng llëbo owa shäryë ga shdüya kjange.

⁹ Ëye löng llëbo owa shäryë ga kong llëbo iche owa ara, ber löng song jlö wlo. Shärye eni judioga kong bäm go, e irgo ga nopga judio llëm wleniyo kong bakoe.

¹⁰ Gueniyo ëye löng llëbo pjlú shäryë ga llëbo pjlú twe ba kong, ie ber löng tjwlö ara, ie ber löng wlëp bakoe. Shärye eni judioga kong bäm go, e irgo ga nopga judio llëm wleniyo kong bakoe.

¹¹ Shärye eni, shji uunkong llgweya bek kjïshko.

¹² Ëye llëbo owa shäryono ga shdüya. Ëye kjok llgwekklo tara Moisésdë li miydono ga llgweya, kjok llgwekklo li go. Ëye kjok llgwekklo li miydono llëm ga llgweya, llëbo miydara li go.

¹³ Ëye ber pjlo bek Sbö bokso, kjok llgwekklo li miydara kjïshko llëme. Ëye omkolono ga era ie ber

pjlo bek ba bokso.

¹⁴⁻¹⁵ (Nopga judío llëm wleniyo, kjok llgwekklo li miyde lok llëme. Gueniyo ga llëye shärye löng li pjłure, de oware, e miyde lok pjłú, ga llëbo shärye owashko ga miyde lok ga e owa. Eni ga llëbo shärye lok pjłú, tak pjang kjok llgwekklo li go sorë li enishko ga miydëy e go ga kjok llgwekklo li tak beno pjang ba pjlugwo wleni, ga woyotjłiya löng om go.)

¹⁶ Llono ga Jesucristo iche Sbörë nopga uunkong llgwek, llëbo woyotjłina ba pjłushko li kjışhko. Sbö tjłokwo roy pjłú lër oba kongshko ga lër eni ãyado.

Judíoga, kjok llgwekklo tara Moisésdë

¹⁷ Pjãy kjone kjone judíoga lëmi. Pjãy măr kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, ga pjãy krë ara, pjãy Sbö nopga lëmi kjışhko.

¹⁸ Llëye woyde Sbörë li miydëmi pjłú, llëye ber pjłú anmoyö li miydëmi pjłú bako, pjãy oppino kjok llgwekklo li go kjışhko lëmi.

¹⁹⁻²⁰ Tjłokwo bek li, kjok miydë li, e tak pjang kjok llgwekklo li go. Eni ga pjãy wotjłik ga kjok llgwekklo li miydëmi pjłú kjışhko ga pjãy nopga kjok ãgö llëm wleniyo bapshiga lëmi, pjãy so iök shjiy kjoyo, nopga to löng kjok ro sã roy wleni li kong lëmi bakoe. Pjãy opyë woydë ber löng nopga kjok miydë llëm li pingga, kjwozirga poshdungga bakoe.

²¹ ¿Eni ga pjãy oba pingga, pjãy om go opping woydë llëm ega? «Shji lürkë llëme» lëmi oblë kong, gueniyo pjãy om go löng lürkë.

²² «Shji pë oma boy oblë tjok llëme» lëmi oblë kong, gueniyo pjãy om go omshäryë eni. Sböpga

ɟyãglo, e iywomi shjiktëng lëmi, gueniyo llëbo lüyotkëmi sböpga jyãglo li syõ uyo roshko dwayo.

²³ Pjãy krë ara, kjok llgwekklo li kjishko, gueniyo kolëmi löng llëme. Eni ga Sbõ iëmi löng tjwlõ llëm,

²⁴ tak pjang ba tjlõkwo go sorë li eni. Tjlë ga «Bomi kjishko ga Sbõ ko li läywe nopga judío llëm wleniyorë owa.»*

²⁵ Jlõkoyo ga ëye kjok llgwekklo li kolë ga doyo jyã tak pjir li ba kong ga tjwlõ tjok. Gueniyo ëye omkolë llëm ga ba kong ga e tjwlõ llëme.

²⁶⁻²⁷ Nopga doyo jyã tak llëm wleniyo lira, kjok llgwekklo li kolara wleni ga beno löng doyo jyã tak pjir wleni Sbõ bokso. Gueniyo pjãy kjok llgwekklo li miydaga, pjãy doyo jyã tak pjir bakoe. Eni ëmdë ga kjok llgwekklo li koloromi llëm kuzong ga epga ber löng bomi rotaga.

²⁸ ¿Judíoga jlõkoyo li ë? Ëye dataga judío dö ga e judío jlõkoyo llëme. Ëye doyo jyã tak pjir dö ga e judío jlõkoyo llëm bakoe.

²⁹ Nopga wotjlík bek ba pjlúshko li, judíoga jlõkoyo li epga. Ëye doyo jyã tak pjir, tak pjang kjok llgwekklo go sorë li eni ga e beno löng jyã tak pjir jlõkoyo llëme. Ëye ber jyã tak pjir jlõkoyo wlo ga woyde ga jyã te Sbõ Sëyarë ba pjlúshko wleni. Nopga eniyo poshrëga norë llëm, poshrëga Sbörë.

3

¹ Eni ëmdë ga ëye judío, ëye doyo jyã tak pjir, e llëno llëme lotë llëme.

² Sbõ tjlõkwo onmo li iara beno tjeng ba wloshko.

* **2:24** Isaías 52.5; Ezequiel 36.22.

³ Gueniyo kjone kjone Sbö rayono pjire. ¿E kjishko ga llëye lara Sbörë ba kong jlökoyo li shärye eni llëme lë mire?

⁴ Eni llëme. Nopga uunkong jyörkë wleni ëmdë ga Sböra tjlë bek iyado, tak pjang ba tjlökwo go sorë li eni. Tjlë ga

«Pja rotëbashko ga
tjlökwo lorop kës li, e beke lëba eni.

Ëbo llgwepshko ga

llgwerop beke lëba eni bakoe.»*

⁵ No kjone kjone tjlë ga «Tjawa llëbo owa shäryono kjishko ga ikoba wëllë e go ga Sbö, e pjlo beke. E kjishko ga tjawa shdüya Sbörë li owa» le lok eni.

⁶ Miga eni llëme. ¿Sbö owa jlökoyo kjwe ga nopga löng kjok ëre kjing go li llgweya sorëro?

⁷ No kjone kjone obi tjlë ga «Tjawa jyörkono kjishko ga ikoba wëllë e go ga Sbö, e tjlë beke. Eshko ga Sbö beno kësbang, tjwlö ara. ¿Eni ga tjawa shdüya llëbo owa shäryororwa li kjishko ega?» le lok eni.

⁸ Eni wleni kjwe ga «llëbo owa shäryoydë dey, llëbo pjlu li wen wlo» lëy eni dey. No kjone kjone tjlë ga tjawa tjlëno eni le, miga e lorwarë eni llëme. Ëye tjlëno eni ga shdüya Sbörë beke.

Ëye sök pjlo bek llëme

⁹ ¿Eni ga shji judío kjishko ga shji pjlu, oblë kjinmore? Eni llëme. Judióga, nopga judío llëm wleniyo, e llëbo owa shäryono uunkong, lororwa sorë li eni,

¹⁰ tak pjang Sbö tjlökwo go sorë li eni. Tjlëno beno eni:

* 3:4 Salmo 51.4.

- «Ëye pjlo bek Sbö bokso kjlara llëm,
¹¹ Sbö tjlökwö llë loklo miydaga ërë llëm,
 Sbö wlëga ërë llëm bakoe.
- ¹² Sbö rayara nopga uunkongdë,
 beno löng tjwlö llëme.
 Llëbo pjlu'li shäryaga ërë llëme.»†
- ¹³ «Epga jyörkë erä.
 Ga tjlökwö le lok'li kjishko ga
 nopga wolon.»‡
- «Shji uara dgurdë ga shji wolon,
 ga tjlökwö le lok'li kjishko ga nopga wolon
 bakoe.»§
- ¹⁴ «Tjlë owa iyado,
 llëbo wen owa oblë kong wlo.»*
- ¹⁵ «Wotjlik no zrök erä.
- ¹⁶ To löng kjone pogo ga no kjone kjone pjiya, kjone
 kjone ie ber löng woydë ara bakoe.
- ¹⁷ To löng wlëp oblë tjok sorë miyde lok llëme.»†
- ¹⁸ «Sbö ëmdë ga bangkjre lok llëme.»‡
- ¹⁹ Miydëy ga kjok llgwekklo li twara Sbörë
 judíoga kong, kole lok wlo. Shäryara eni, nopga
 uunkong llgweyashko ga llëye le lok ba kong ga ä
 wlo.
- ²⁰ Kjok llgwekklo kës li kolaga ërë llëme. E
 kjishko ga ëye ie Sbörë ber pjlo bek ba bokso, kjok
 llgwekklo li kjishko llëme. Kjok llgwekklo li twara
 beno e kong wlo llëm, twara beno shji llëbo owa
 shäryë li miydoklo wlo erä.

† **3:12** Salmo 14.1-3; Salmo 53.1-3; Eclesiastés 7.20. ‡ **3:13** Salmo
 5.9. § **3:13** Salmo 140.3. * **3:14** Salmo 10.7. † **3:17** Isaías
 59.7-8. ‡ **3:18** Salmo 36.1.

Nopga ie Sbörë ber pjlo bek ba bokso, mär Jesucristo go kjïshko

²¹ Nopga ber pjlo bek Sbö bokso sorë li tara beno pjang kjok ñlgwekklo tara Moisésdë li go, kjibokwo tara Sbö tjlökwö lagaga tek dënashko sorë li go bakoe. Ga eerishko ga e pina Sbörë bi kong wëñëe. Nopga ber pjlo bek ba bokso, kjok ñlgwekklo li kjïshko ñlëme.

²² Nopga ie ber pjlo bek ba bokso, mär Jesucristo go kjïshko erä. Nopga uunkong döya eni, judíoga, nopga judío ñlëm wleniyo bakoe.

²³ Nopga uunkong ñlëbo owa shäryono, ñlëye woyde Sbörë shärye wlo li shäryaga ërë ñlëme.

²⁴ Gueniyo Sbö wopjlú li kjïshko ga nopga döya ba shdungglo dbo dorko dwayo iguing, Cristo Jesús wolono ba kjïshko li kjïshko. Nopga ie ber pjlo bek ba bokso eni.

²⁵⁻²⁶ Jesucristo ichara wolon, owa pjang nopga go li löya ber dret ga pjlú wlo, mär löng srëng kwono li go kjïshko. E kjïshko ga beno löng shdungko ame. Shäryara eni, ñlëbo shärye bek ñyado li pñya nopga kong wlo. Dënashko ga nopga shduna ñlëbo owa shäryara li kjïshko ñlëm, iirkë maling ñlëm kjïshko. Gueniyo eerishko ga ëye mär Jesús go ga ie ber pjlo bek ba bokso. Miydëy e go ga ñlëbo uunkong shärye bek ñyado.

²⁷⁻²⁸ ¿Eni ga shji krë ñlë kjïshko ga pjlú? Shji krë ñlë kjïshko ga äe. Miydëy pjlú ga nopga ber pjlo bek Sbö bokso, mär Jesús go kjïshko, kjok ñlgwekklo li kole kjïshko ñlëme. Eni ga shji krë ñlë kjïshko ga äe.

²⁹ ¿Ga Sbö, e judíoga Sbö eröre? Eni ñlëme. E nopga judío ñlëm wleniyo Sbö bakoe.

³⁰ Sbö sök kjlaraso eröe. Nopga doyo jyã tak pjir li ie ber pjlo bek ba bokso, mär löng Jesús go kjishko. Nopga doyo jyã tak llëm lira ie ber pjlo bek ba bokso, mär löng Jesús go kjishko bakoe.

³¹ ¿Eni ga pjây wotjlík ga tjawa mär löng Jesús goshko kuzong ga kjok llgwekklo li ber tjwlõ ame lorwarë löng eni lëmire? Eni llëme. Kjok llgwekklo li tjwlõ ara lorwarë.

4

Abraham iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso, mär ba go kjishko

¹ ¿Era eni ga bi kjokë Abraham lira, llëbo weno ba kong dënashko li, shji opping ba go llë?

² E beno pjlo bek Sbö bokso, llëbo pjlu shäryara li kjishko kjwe ga krë ga pjluë. Gueniyo krë Sbö bokso ga äe.

³ Sbö tjlökwö tak pjang eni: «Abraham iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso, ba tjlökwö kjrara, ga mär beno shäng ba go li kjishko.»*

⁴ No kjlara parkë oblë kongshko ga parkaga li potjwlëya. Eshko ga e ba sengglo lëy llëm, e pak shäryara ba kong li potjwlëyde.

⁵ Gueniyo nopga owa wleniyo ie Sbörë ber pjlo bek ba bokso, epga mär ba go kjishko, llëbo pjlu shäryara lok ba kong li kjishko llëme.

⁶ Bi tjlapga tek dënashko so David tjläno eni bakoe. Tjläno nopga iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso kjishko. Epga iara beno pjlo bek ba bokso, llëbo pjlu shäryara lok kjishko llëme. Eni ga beno löng wopjluë. Tjläno beno eni:

* **4:3** Génesis 15.6.

7 «Ëye, owa pjang ba go li löna Sbörë beno dret, shdüya ame wlo ga era ber wopjlué.

8 Ëye, llëbo owa shäryara li woyoshre Sbörë ame ga era ber wopjlu bakoe.»†

9 Abraham iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso, mär ba go kjishko lororwa eni tjän. ¿Eni ga ba wopjlu li beno nopga doyo jyã tak pjir li kong eröre? Eni llëme. E beno nopga doyo jyã tak llëm li kong bakoe.

10 Abraham iara beno pjlo bek ba bokso, doyo jyã tak llëm obishko.

11 Lu to jek ara irgo ga ichara Sbörë doyo jyã të, iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso, mär ba go kjishko tjän li jyãglo. Eni ga beno nopga doyo jyã tak llëm mär Sbö go, ie ber pjlo bek ba bokso wlo li data wleni.

12 Nopga doyo jyã tak pjir lira mär Sbö go, Abraham omshäryono doyo jyã tak llëm obishko dik wleni ga Abraham beno ba data wleni bakoe.

13 Sbö tjläno Abraham kong jlökoyo, ba tjëyo tek ber ba irgo li kong ga kjok uunkong ëre tve ber ba kong lok lara eni. Tjlökwo li kjrara lok, ga mär beno löng Sbö go. E kjishko ga iara beno pjlo bek ba bokso. Tjlökwo li beno ba kong e kjishko, kjok llgwekklo tara Moisésdë li söra bëy kjishko llëme.

14 Eni ga shji iche mär kjok llgwekklo li go, tjlkwo lara jlökoyo li kjrëy wlo kjwe ga shji mär Sbö go li tjwlö llëm, tjlkwo lara jlökoyo li tjwlö llëm bakoe.

15 Kjok llgwekklo, e kolako. Eni ga ëye kjok llgwekklo tjok wleni ga kole llëm ga shdüya Sbörë.

† 4:8 Salmo 32.1-2.

Gueniyo ëye kjok ilgwekklo llëm wleni ga shdũya llëm, llëbo kolako ba kong llëm kjĩshko.

¹⁶ Eni ga Sbö wopjlu li kjĩshko ga llëbo lara Abraham kong jlökoyo, Abraham mär ba go kjĩshko. Eni ga tjlökwö li ber nopga uunkong mär ba go Abraham dik'li kong, kjok ilgwekklo li kolagaga kong dö llëme. Eni ga Abraham beno nopga uunkong mär Sbö go baiya dik'li data wleni,

¹⁷ tak pjang Sbö tjlökwö go sorë li eni. Tjlë ga «Pja ioror beno tjëyoga ara data.»‡ Tjlökwo ëre lara Sbörë ba kong jlökoyo, tjlökwö lara ba kong bäm go li kjrara, ga mär beno shäng ba go kjĩshko. Nopga wolono tjeng li woshre ga pjluë. Eni ga ëye wentë llëm obi ga iche wen ga pjlu bakoe.

¹⁸ Llëbo lara Sbörë Abraham kong jlökoyo, gueniyo shärye sorë miyde Abrahamdë llëme. Eni ëmdë ga tjlökwö li kjrara, ga beno sök ba koshö. E kjĩshko ga beno tjëyoga ara data, lara ba kong sorë li eni.

¹⁹ Eshko ga lu pjloglo sak dbäw (100) dik kjĩshko ga miyde pjlu ga wapga ame. Ba boy Sara wapga ame li miyde pjlu bakoe. Eni ëmdë ga beno shäng mär Sbö go jlökoyo.

²⁰ Sbö tjlökwö li jyö lara llëm, shärye eni llëm kjwe lara llëm bakoe. Beno shäng mär ba go erä, ga poshrëra ara.

²¹ Eshko ga miyde pjlu ga Sbö dbo ara, llëye lara ba kong jlökoyo li shärye eni wlo.

²² Iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso e kjĩshko,

²³ tak pjang ba tjlökwö go sorë li eni. Gueniyo tak pjang ba kong dö llëm,

‡ 4:17 Génesis 17.5.

²⁴ tak pjang bi kong bakoe. Shji uunkong mär löng Sbö go ëre ie ber pjlo bek ba bokso. Bi Tjlapga Jesús woshraga iröng obi'li e.

²⁵ E ichara wolono, owa pjang bi go li potjwlëkklö, ga woshrara iröng obi, shji ie ber pjlo bek ba bokso wlo.

5

Shji löng wlëp Sbö tjok

¹ Eni ga shji mär Tjlapga Jesucristo go kjïshko ga shji iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso, ga shji iara Jesucristorë beno wlëp Sbö tjok shara.

² Shji mär löng Cristo go kjïshko ga shji kjimte Sbörë iyado, ba wopjlú li kjïshko. Ga shji äar ber löng baïya dik li koshëy löng wopjlúe.

³ Miydëy ga shji shdungoba li ber bi kong pjlu, shji dbokjrë wlo, shji ber löng wokjang wlo bakoe. E kjïshko ga eerishko ga shji shdungoba wleni ga shji löng wopjlúe.

⁴ Shäryoroy eni ga Sbö ber wopjlú bi tjok. E kjïshko ga llëbo pjlu shärye bi kong li koshëy ber löng wopjlúe.

⁵ Ga shärye eni jlökoyo. Bi go ba Sëya ichara beno kësbang bi tjok, ga shji woyde Sbörë ara li pina bi kong wëllëe. Miydëy e go ga llëbo pjlu koshëy löng li shärye eni jlökoyo.

⁶ Shji opdök om go ga äe. Gueniyo Cristo wolono bi kjïshko, Sbö woydëy löng llëm obi gueniyo.

⁷ No optwë wolon oblë kjïshko ga kjange. Kjone kjwe optwë eni, no pjlo bek wleniyo kjïshko.

⁸ Gueniyo shji woyde Sbörë ara li pina bi kong eni: Shji löng llëbo owa shäryë obishko ga Cristo wolono bi kjïshko.

⁹ Shji iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso, Cristo wolono, srëng kwono li kjïshko. Miydëy e go ga no llgwezlong dbaryo ga Sbö iirkë bi kong llëm, ga shji shdüya eshko llëm bakoe.

¹⁰ Dënashko ga shji Sbö wloyoga obishko ga shji iara beno löng wlëp ba tjok, ba Wa wolono li kjïshko. Ga ba Wa sök së obi kjïshko ga shji döya bi shdunglo dbo dorko, ga shji ie ber löng së ÿyado ba tjok.

¹¹ Gueniyo erö llëme. Shji iara Sbörë beno löng wlëp ba tjok, bi Tjlapga Jesucristo kjïshko. Shji löng wopjlú e kjïshko bakoe.

Adán, Jesucristo

¹² Dämärshko ga domer kjlaraso llëbo owa shäryono, ga beno shäng wolon wlo e kjïshko. Eni ga nopga uunkong beno löng wolon wlo, uunkong li llëbo owa shäryono kjïshko.

¹³ Kajok llgwekklo tara Moisésdë li twayde Sbörë nopga kong llëm obishko ga nopga löng llëbo owa shäryë tjän, gueniyo kjok llgwekklo llëmshko ga ëye ie Sbörë ber löng shdungko, kjok llgwekklo li kolara llëm kjïshko llëme.

¹⁴⁻¹⁵ Eni ëmdë ga Adán dbaryo äär jong Moisés dbaryoshko ga nopga wolono. Adán llëbo owa shäryono, tjlökwo lara Sbörë ba kong li kolara llëm kjïshko. Epgara llëbo owa shäryono, eshko ga kjok llgwekklo llëm gueniyo.

Adán llëbo owa shäryono, ga nopga uunkong beno löng wolon wlo, llëbo owa shäryara domer

kjlarasorë li kjĩshko. Llëbo shãryara Jesucristorë li, e beno eni bakoe. Ba kjĩshko ga nopga dõra Sbõrë ara, ba wopjlu li kjĩshko, ga tjwlõ shira llëme. Miydëy e go ga Sbõ wopjlu li tjwlõ ara, llëbo owa shãryara Adãndë li kjinmo.

¹⁶ Llëbo owa shãryara domer kjlarasorë li kjĩshko ga nopga uunkong beno lõng shdungko. Gueniyo Sbõ wopjlu li kjĩshko ga shji llëbo owa shãryono ara ëmdë ga shji iara beno pjlo bek ba bokso.

¹⁷ Domer kjlaraso llëbo owa shãryono li kjĩshko ga nopga uunkong beno lõng wolon wlo. Gueniyo Sbõ wopjlu li tjwlõ ara e kjinmo. Jesucristo kjĩshko ga ëye iara beno pjlo bek ba bokso ga ie ber lõng së iyado ba tjok, ga tjwlõ shiya llëme.

¹⁸ Domer kjlaraso llëbo owa shãryono li kjĩshko ga nopga uunkong beno lõng shdungko. Eni ga domer kjlaraso llëbo pjlu shãryono li kjĩshko ga nopga uunkong ber lõng së iyado Sbõ tjok ga pjlu, ie Sbõrë ber pjlo bek ba bokso li kjĩshko.

¹⁹ Domer kjlaraso Sbõ kolono llëm kjĩshko ga nopga uunkong beno lõng llëbo owa shãryaga erã. Eni ga domer kjlaraso Sbõ kolono kjĩshko ga nopga ara iara beno pjlo bek ba bokso.

²⁰ Kjuk llgwekklo tara Moisésdë li twara Sbõrë nopga kong, llëbo owa shãrye lõng li miyde lok jek këgong wlo. İna lok e go ga llëbo owa shãrye lõng li kësbange. E go ga miydara lok ga Sbõ wopjlu li kësbang bakoe.

²¹ Dënashko ga llëbo owa li, shji wlëna, iara beno lõng wolon wlo. Gueniyo eerishko ga Sbõ wopjlu li, shji wlëna, ga shji iara beno pjlo bek ba bokso bi Tjlapga Jesucristo kjĩshko. E kjĩshko ga shji iara

beno löng së ãyado ba tjok.

6

Shji wolono wleni, shji löng së jlökoyo bakoe

¹ ¿Eni ga llë loydë? ¿Shji llëbo owa shäryë jek këgong, Sbö wopjlú li ãy jek këgong wlo loydëre?

² E loydë llëme. Ëye wolono ga ichëy llëbo shäryë ga äe. Shji iche bi wotjlík owa lirë ame eni wleni bakoe. ¿Eni ga shji ber löng llëbo owa shäryë sorëro?

³ Shji waraba jer di roshko, shji töno beno tjeng Cristo Jesús tjok kjishko. E shji wolono ba tjok wleni loklo. ¿E miydëmi llëmdo?

⁴ Cristo wolonoshko ga jnenaba buk sakshko. E irgo ga woshrara Data Sbörë iröng obi, ba dbo ara go. Ga shji waraba jer di roshko li, e shji wolono, jnenaba tjeng ba tjok bako wleni loklo. Shji opshik tëm di roy dwayo iröng obi li, e shji beno löng tjaqlën wleni loklo bakoe.

⁵ Shji töno beno tjeng ba tjok, shji wolono ba tjok wleni kjishko. Miydëy e go ga shji woshre Sbörë iröng obi ba tjok wleni bakoe.

⁶ Bi wotjlík owa dëdashko li, e lök beno pjang kjlös go Cristo tjok wleni, shji iche llëbo owa shäryë ame wlo, shji ber tjeng ba dbo dorko ame wlo bakoe.

⁷ Shji wolono wlenishko ga shji beno ichaga llëbo owa lirë ame.

⁸ Shji wolono Cristo tjok wleni kuzong ga miydëy ga llono ga shji ber löng së ba tjok bakoe.

⁹ Miydëy ga Cristo woshrara Sbörë iröng obi kuzong ga wolon ame, beno shäng së ãyado wlo.

10 Wolono pjaraso, owa pjang nopga uunkong go li potjwlëkklo, ga wolon ame. Beno sök së, llëye woyde Sbörë li shäryë wlo.

11 Pjây wotjlīs eni bakoe. Pjây wolono wleni, pjây iche bomi wotjlīk owa lirë ame wlo. Pjây löng së jlökoyo, pjây tōno beno tjeng Cristo Jesús tjok kjīshko, llëye woyde Sbörë li shäryëmi wlo. Pjây wotjlīs eni.

12 E kjīshko ga shji löng së obishko ga shji iche bi wotjlīk owa lirë ame, shji woyde bi doyorë llëbo owa shäryëshko ga shäryëy llëm wlo.

13 Bi doyo ichëy llëbo owa shäryë llëme. Pjây optwos Sbö kong dey. Pjây iara beno löng së jlökoyo kuzong ga bomi doyo ichozī llëbo pjlú shäryë dey.

14 Pjây beno ichaga kjok llgwekklo tara Moisésdë lirë ame, pjây beno ichaga Sbö wopjlú lirë shara. E kjīshko ga pjây ichaga ber bomi wotjlīk owa lirë ame.

Dënashko ga shji löng bi wotjlīk owa dbo dorko

15 Shji beno löng ichaga kjok llgwekklo lirë ame, shji beno ichaga Sbö wopjlú lirë shara. ¿Enira shji ber löng llëbo owa shäryë ga pjlúre? Eni llëme.

16 Shji opyë oblë kolëshko ga shji tjeng ba wloshko. ¿E miydëmi llëmdo? Eni ga shji opyë bi wotjlīk owa li kolë wleni ga shji iche wolon. Gueniyo shji opyë Sbö kolë wleni ga shji ie ber pjlö bek ba bokso.

17-18 Dënashko ga pjây löng bomi wotjlīk owa li kolë eröe. Eni ëmdë ga tjlökwo kuromi li kjro-romi, ga koloromi bakoe. Pjây dōktong llëbo owa shäryëmi löng li dbo dorko dwayo, pjây beno löng

ichaga llëbo pjlú lirë shara. Tja wopjlú Sbö tjok e kjïshko.

¹⁹ Tja tjlë shäng bomi tjok ëre llë loklo miydëmi maling llëm, bomi wotjlik owa li kjïshko. E kjïshko ga tja tjlë shäng bomi kong llëbo jyäglo ëre go, miydëmi wëlä wlo. Dënashko ga bomi doyo ichëmi löng llëbo owa shäryë oblë oblë. E kjïshko ga llëbo owa shäryoromi jek këgong këgong. Eerishko ga bomi doyo ichozï llëbo pjlú shäryë dey, pjäy ber tjeng dboy Sbö kong wlo.

²⁰ Pjäy löng bomi wotjlik owa li kolë obishko ga llëbo pjlú li woyotjlinomi llëme.

²¹ ¿Llëye pjlú shiromi e go? Eshko ga pjäy iara beno löng wolon wlo erä, ga eerishko ga e lökyo bomi kong ara.

²² Gueniyo pjäy döra Sbörë bomi wotjlik owa li dbo dorko dwayo, pjäy iara beno löng ba kolë shara. ¿Llëye pjlú shimi löng e go? Pjäy äär ber löng dboy Sbö kong, ga llono ga pjäy ber löng së iyado ba tjok bakoe.

²³ Shji llëbo owa shäryë wleni ga shji potjwlëkklo tjok, shji wolon li e. Gueniyo shji tönö beno tjeng Cristo Jesús tjok wleni ga shji ie Sbörë ber löng së iyado ba tjok, ga tjwlö shiya llëme.

7

Ëye wolono ga ichaga kjok llgwekklorë ame

¹ Pjeyoga, kjok llgwekklo li sorë, e miydëmi pjlúe. Ëye wolono ga iche kjok llgwekklo lirë llëm, nopga löng së li ichayde döe.

² Kjok llgwekklo buk kjrina, tjlë ga walë orkwosmok shäng pjir ga woyde ga ber sök ba

lanma tjok ÿyado, raye llëme. Gueniyo ba lanma wolonoshko ga kjok llgwekklo li beno ba kong tjwlõ ame.

³ Eni ga walë orkwosmok shäng pjir li lanma sök së obishko ga orkwosmono domer oblë tjok wleni ga llëbo owa shäryayde lëba eni. Gueniyo ba lanma wolonoshko ga kjok llgwekklo li beno ba kong tjwlõ ame, orkwosmok domer oblë tjok ga pjlúe. Eshko ga llëbo owa shärye llëme.

⁴ Pjeyoga, shji eni wleni bakoe. Shji wolono Cristo tjok wleni kuzong ga shji döktong, shji beno ichaga kjok llgwekklo tara Moisésdë lirë ame. Cristo woshrara Sbörë iröng obi, ga shji beno löng ichaga erë shara, shji ber löng llëbo pjlú shäryë Sbö kong wlo.

⁵ Dënashko ga shji ichaga bi wotjlík owa lirë. Ga kjok llgwekklo li miydoroishko ga shji wotjlíno llëbo owa tak pjang e go li shäryë jek këgong erä. Eshko ga shji löng wolon wlo e kjïshko.

⁶ Gueniyo eerishko ga shji wolono löng wleni kuzong ga shji döktong kjok llgwekklo li dbo dorko dwayo, shji ichaga erë ame. Ga shji beno löng së tjaglën wleni, shji parkë Sbö kong oblë wlo. Shji ichaga kjok llgwekklo tak pjang kjibokwo go tek dënashko lirë ame, shji beno löng ichaga Sbö Sëyarë shara.

Shji llëbo pjlú shäryë woydë, gueniyo llëbo owa shäryoydë döe

⁷ ¿Eni ga llë loydë? ¿Kjok llgwekklo li owa loydëre? Eni llëme. Kjok llgwekklo li miydoror llëm kjwe ga llëbo owa shäryoror shäng li owa miydoror llëme. Kjok llgwekklo tak pjang kjrina

tjlë ga shji oma llëbo koïk llëme.* E miydoror llëm kjwe ga llëbo koïnor shäng'li owa miydoror llëme.

⁸ Gueniyo ga kjok llgwekklo li miydororshko ga tja wotjlino llëbo koïk ara anmoyō. Gueniyo kjok llgwekklo llëm kjwe ga shji iche bi wotjlik owa lirë llëbo shäryë eni llëme.

⁹ Dënashko ga kjok llgwekklo li miydotë llëm obishko ga tja sök pjlúe loror. Gueniyo miydororshko ga llëbo owa shäryoror shäng'li owa ïgör wëllë, ga tja ber wolon wlo e kjïshko li miydoror kjok llgwekklo li go bakoe.

¹⁰ Kjok llgwekklo li twak beno bi kong, shji ber löng së ïyado sorë li miydoklo. Gueniyo shji iara beno löng wolon wlo shara.

¹¹ Kjok llgwekklo li miydororshko ga tja jyäpgwara bor wotjlik owa lirë. Eshko ga tja wotjlino llëbo owa shäryë ara anmoyō, ga tja wolon wlo e kjïshko miydoror kjok llgwekklo li go.

¹² Eni ëmdë ga kjok llgwekklo twara Sbörë bi kong li, e pjlú, pjlo beke.

¹³ ¿Eni ga tja beno shäng wolon wlo li laga kjok llgwekklo pjlú lirë lotëre? Eni llëme. Tja beno shäng wolon wlo li laga llëbo owa shäryoror shäng lirë. Kjok llgwekklo li beno ba miydoklo erä, llëbo owa shäryoror shäng'li owa ïgör wëllë e go wlo.

¹⁴ Miydëy pjlú ga kjok llgwekklo li twaga Sbörë. Gueniyo tjara no, tja shäng bor wotjlik owa li dbo dorko erä.

¹⁵ Llëbo shäryër shäng'li sorë miydër shäng llëme. Llëbo shäryër woydë li shäryër llëme. Llëbo shäryër woydë llëm li shäryotë shäng döe.

* **7:7** Éxodo 20.17; Deuteronomio 5.21.

16 Eni ga llëbo shäryër woydë llëm li shäryër shäng kuzong ga miydër e go ga kjok llgwekklo li pjlú jlõe.

17 Eni ga llëbo shäryër shäng li shäryaga tjarë ame, shäryaga bor wotjlik owa lirë erä.

18 Miydër ga bor wotjlik owa li kjïshko ga tja wotjlik bek sira ëmdë llëme.

19 Llëbo pjlú shäryër woydë li shäryër llëme. Llëbo owa shäryër woydë llëm li shäryotë döe.

20 Eni ga llëbo shäryër woydë llëm li shäryër kuzong ga shäryaga tjarë ame, shäryaga bor wotjlik owa lirë erä.

21 Llëbo wen bor tjok li eni: Tja llëbo pjlú shäryë woydëshko ga llëbo owa wen tjwe laga bor wotjlik owarë li, e shäryotë döe.

22 Kjok llgwekklo twara Sbörë li bor kong ga pjlú jlõe.

23 Gueniyo bor wotjlik owa li ëngkjwë bor tjok wleni, tja shaya wlo wleni, llëbo pjlú shäryër woydë li shäryër llëm wlo. Eni ga tja beno shäng bor wotjlik owa li dbo dorko erä.

24 Bor doyo ëre, tja iche wolon. Tja song jlõe. ¿Tja döga ërë?

25 Tja döga bor Tjlapga Jesucristorë. Tja wopjlú Sbö tjok e kjïshko.

Eni ga beno eni: Kjok llgwekklo twara Sbörë li kolër woydë, gueniyo bor wotjlik owa li kjïshko ga tja beno shäng llëbo owa shäryë erëe.

8

Shji mär Sbö Sëya go

¹ Eni ga ëye tönö beno tjeng Cristo Jesús tjok ga beno löng shdungko ame.

² Dënashko ga tja ichaga bor wotjlik owa lirë, ga tja shäng wolon wlo. Gueniyo tja mär Cristo Jesús go kuzong ga ba Sëya twara bor kong, ga tja döra bor wotjlik owa li dbo dorko dwayo, tja iara beno shäng së jlökoyo shara. Eni ga tja shäng wolon wlo ame.

³ Shji döya kjok llgwekklo tara Moisésdë lirë eni ga ä, shji iara bi wotjlik owa lirë ba kolë llëm kjishko. Gueniyo Sbö, ba Wa ichara weno so shji nopga owa ëre kjoyo, ber owa pjang bi go li potjwlëkklo wlo. Eni ga ba Wa li doyo shdunaba bi äska, shji döya wlo.

⁴ Shäryara eni ga bi shdungglo pjlo bek tak pjang kjok llgwekklo go li potjwlëkklo, shji ber shdungko ame wlo. Eshko ga shji beno löng ba Sëya kolë shara, shji beno löng bi wotjlik owa li kolë ame.

⁵ Ëye ichaga ba wotjlik owa lirë ga llëye woyde om go li woyotjliya. Gueniyo ëye ichaga Sbö Sëyarë ga llëye woyde Sbö Sëyarë li woyotjliyde erä.

⁶ Ëye ichaga ba wotjlik owa lirë ga ber löng wolon wlo. Gueniyo ëye ichaga Sbö Sëyarë ga ber löng së jlökoyo, ber löng wlëp bakoe.

⁷ Ëye ichaga ba wotjlik owa lirë ga e Sbö wloyo. Kjok llgwekklo twara li kole llëm, kole ga ä,

⁸ ga llëbo pjlu shärye, Sbö ber wopjlu ba tjok wlo ga ä bakoe.

⁹ Gueniyo pjäy go Sbö Sëya wleni ga pjäy ichaga löng bomi wotjlik owa lirë ame, pjäy ichaga löng Sëya lirë shara. Ëye go Cristo Sëya llëm ga e Cristo i llëme.

10 Llono ga bomi doyo, e wolon, llëbo owa shäryoromi kjïshko. Gueniyo pjäy go Cristo wleni ga bomi sëya ber löng së iyado, pjäy iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso kjïshko.

11 Jesús woshrara Sbörë iröng obi, ga Sbö Sëya pjang bomi go. Eni ga ba Sëya iche, bomi doyo woshrë iröng obi eni bakoe.

12 Pjeyoga, shji ichaga bi wotjlik owa lirë ame. Llëye woyde li shäryëy llëm ga pjluë.

13 Pjäy iche bomi wotjlik owa lirë wleni ga pjäy beno löng wolon wlo. Gueniyo pjäy iche Sbö Sëyarë wleni ga bomi wotjlik owa li rayëmi iyado, ga pjäy löng së jlökoyo.

14 Ëye mär Sbö Sëya go ga e Sbö wapga.

15 Parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo, ba sogo bangkjre löng dete erä. Pjäy ie Sëya lirë Sbö bangkjre eni llëm, pjäy iara beno ba wapga kjïshko. Eni ga shji kjimte Sëya lirë tjlä Sbö kong. Shji tjlä ba kong ga «Abba.* Data» lëy eni.

16 Sbö Sëya om go li tjlä bi kong ga shji Sbö wapga jlökoyo le bi kong bi pjluhshko.

17 Eni ga shji Sbö wapga kuzong ga llëye twe ba wapga kong li twe bi kong, twara Cristo kong sorë ga eni. Cristo shdunaba ara. E irgo ga iara Sbörë beno kësbang, tjwlö ara. Shjira shdungoba ara eni bako wleni ga shji ie Sbörë ber kësbang, tjwlö ara eni bakoe.

Llono ga llëbo shärye Sböre bi kong

18 Llëye shärye Sbörë bi kong llono li tjwlö ara an-moyö. E kjïshko ga llëye wen bi kong owa eerishko li, e llë llëm wleni.

* 8:15 Arameo tjlokwo **abba**, e **datawa** loklo.

19 Llono ga Sbö wapga jlökoyo li pïya wëlle. Llëbo shäryara Sbörë kjok ëre kjing go tjeng kës li löng ba koshë.

20 Llëbo uunkong li shäryara Sbörë pjlú, llëbo shäryë wlo, ga shärye woydë eni jlökoyo, gueniyo shärye ga ä, shduna Sbörë beno srer wlo kjïshko. Gueniyo dbar iara beno kjwara, llëbo uunkong li ber pjlú iröng obi wlo.

21 Eshko ga Sbö wapga wolon ame, ga llëbo uunkong li ber srer ame wlo bakoe.

22 Walë wloshko chida tjeng döröshko ga bangyo ara, ga kjloshtë ara e kjïshko. Miydëy ga eerishko ga llëbo uunkong shäryara Sbörë li löng kjloshtë eni wleni bakoe.

23 Gueniyo song li llëbo shäryara li dö llëme. Shjira löng kjloshtë eni bakoe. Shji kong ba Sëya twara Sbörë. Miydëy e go ga llono ga shji ie ber ba wapga jlökoyo, ga bi doyo ie ber tjaglën bakoe. Gueniyo e dbaryo li koshëy löng wopro ga shji kjloshtë ara.

24-25 Shji döra Sbörë kuzong ga shji beno löng e dbaryo li koshë iyado. Llëbo koshëy löng li ïgöy llëme. Llëbo ïgöy wëlle ga koshëy löng llëm, tjeng bi tjok tjän kjïshko. Gueniyo llëbo koshëy löng li ïgöy llëm obi ëmdë ga koshëy löng wopjlúe.

26 Shji dbo ara llëmshko ga shji kjimte Sbö Sëyarë. Shji syöshtë mae. E kjïshko ga ba Sëya om go li kjloshtë Sbö kong bi kjïshko, gueniyo llëye le li lëy bi tjlökwo go ga äe.

27 Eni ëmdë ga llëye le li miyde Sbörë pjire. Shji wotjlik löng llë miyde Sbörë pjir, ga llëye woyde le ba Sëyarë ba kong bi kjïshko li, e layde, llëye le li miyde pjir e kjïshko.

Shji woyde Sbörë ara

²⁸ Eye Sbö woydë ara ga rokara Sbörë, llëbo shärye ba tjok wlo. E kjishko ga miydëy pjlu ga llëbo wen ba kong kës li ie ber ba kong pjluë.

²⁹ Kjuk ëre shäryayde llëm obishko ga ëye mär ba go li miydara pjir tjän. Eshko ga epga äär ber löng ba Wa dik le. Shäryara eni, ba Wa ber tjwlö ara, ba pjeyoga ara li kjinmo wlo.

³⁰ Ga nopga äär ber löng eni lara li rokara. E irgo ga iara beno pjlo bek ba bokso, ga llono ga ie ber kësbang, tjwlö ara bakoe.

³¹ ¿Eni ga llë loydë obi? Sbö shäng bi tjok kuzong ga shji zangga ërë llëme.

³² Ba Wa ëmdë ga wlikara bi kong llëm, ichara wolono bi kjishko. ¿Eni ga llëbo tjeng kës li twe bi kong llëmdo?

³³⁻³⁴ Shji kjrara, iara beno pjlo bek ba bokso kuzong ga shji rotaga ërë ame. Cristo Jesús wolono, ga woshrara iröng obi, öötong beno sök Sbö orkwo këlëkong. Bi wlikaga Sbö bokso li e.

³⁵ Shji woyde Cristorë ara iyado. Shji songshko ga shji woyde ara. Llëbo wen bi kong owashko ga shji woyde ara. Shji shdungobashko ga shji woyde ara. Shji pjli arashko ga shji woyde ara. Shji shwong llëmshko ga shji woyde ara. Shji wolontoshko ga shji woyde ara. Shji zröraba ëmdë ga shji woyde ara bako,

³⁶ tak pjang ba tjlökwo go sorë li eni. Tjlë ga «Bop kjishko ga tjawa zrökoba woydë iyado.

Tjawa beno löng so öng wlëp ushko so sökoba, zrökoba wlo kjoyoe.»†

† **8:36** Salmo 44.22.

³⁷ Gueniyo llëbo uunkong ëre wen bi kongshko ga zãy ÿyado, shji kjimte bi woydaga lirë kjïshko.

³⁸ Miydër pjlú ga shji woyde Sbörë ara ÿyado. Shji songshko ga shji woyde ara, shji wolonoshko ga shji woyde ara bakoe. Slongga Sbö parkagaga kjok dogo sorë llëm, slongga sëyaga owarë llëm bakoe. Eerishko ga shji woyde ara, shji woyde ara ÿyado wlo bakoe.

³⁹ Slongga llëbo tjeng kjopkwo lirë llëm, slongga llëbo tjeng klung dorong lirë llëm, slongga llëbo tjeng kjone pogo lirë llëm bakoe. Shji woyde Sbörë ara ÿyado, shji tona beno tjeng bi Tjlapga Cristo Jesús tjok kjïshko.

9

Nopga kjrara Sbörë sorë

¹ Tja tãno beno Cristo tjok. E kjïshko ga tja tjlë beke. Sbö Sëya om go li tjlë bor kong bor pjlúshko ga tja shäng jyörkë llëme le.

²⁻³ Tja woydë ara bor pjlúshko ÿyado, bor pjeyoga judíoga li kjïshko. Epga mâr ber löng Cristo go wlo ga woyde ga tja ie Sbörë ber Cristo tjok ame, tja ie ber shdungko wleni ga bor kong ga pjlúe.

⁴ Epga Israel tjëyoga. Epga kjrara Sbörë beno ba wapga. Ba dbo kãã pina ba kong, tjlökwo twara ba kong, beno ÿyado wlo, kjok llgwekklo li twara ba kong, pina ba poshrëk ba ushko, llëbo lara ba kong jlökoyo ara bakoe.

⁵ Ba tjlapgaga tek dënashko so tjwlo ara anmoyö. Cristo tjlapgaga tek dënashko so li epga. Cristo, e Sbö. Uunkong pjluyo, poshrëkko ÿyado li e. Ber eni.

6 Gueniyo llëye lara Sbörë Israel tjëyoga kong jlökoyo li shärye eni llëme lotë llëme. Sbö kong ga Israel tjëyoga uunkong, e ba nopga dö llëme.

7 Abraham tjëyoga uunkong beno ba tjëyo jlökoyo dö llëm bakoe. Sbö tjlëno ba kong ga «Isaac tjëyo tek ber bop irgo li ber bop tjëyo jlökoyo eröe»* lara eni.

8 E kjïshko ga Abraham tjëyoga uunkong beno Sbö wapga dö llëm, ba wapga weno tjlökwo lara Sbörë jlökoyo li kjïshko eröe.

9 Sbö tjlökwo lono Abraham kong jlökoyoshko ga tjlë ba kong ga «Dbar llono loror li go ga pja in tjwe obi. Eshko ga bop boy Sara wloshko wa tjeng kjlara domer tjän»† le.

10 Ba wa lara li, e bi tjlapga Isaac. Lu to jek ara ga orkwosmono Rebeca tjok, ga wapga do pjök, kjlë.

11-13 Weno bäm go li Esaú, irgo Jacob. Gueniyo wentë lok llëm obishko ga Jacob kjrara Sbörë, llëbo shärye ba tjok wlo. Kjrara eni, llëbo pjlu shäryara kjïshko llëme. Eshko ga llëbo pjlu, llëbo owa, e shäryayde lok llëm obi. Gueniyo Sbö tjlë Rebeca kong ga «Bäm iyo li ichaga ber ba lëngdë»‡ le. Llëbo lara Sbörë obi li tak pjang ba tjlökwo go eni: «Jacob woydoror ara. Gueniyo Esaúra iywor shjiktëng.»§

14 ¿Eni ga llë loydë? ¿Sbö, e llëbo shäryë bek llëme loydëre? Eni llëme.

15 Tjlëno Moisés kong ga

«Ëye songe lër woydë ga e songe lotë eröe.

Ëye kjimtër woydë ga e kjimtotë eröe.»*

* 9:7 Génesis 21.12. † 9:9 Génesis 18.10, 14. ‡ 9:11-13 Génesis 25.23. § 9:11-13 Malaquías 1.2-3. * 9:15 Éxodo 33.19.

16 Eni ga shji kjimte Sbörë, shji songe le woydë kjishko, e woydë ara kjishko llëm, llëbo pjlú shäryoroy kjishko llëm bakoe.

17 Llëbo lara Sbörë Egipto so pjluyo kong li tak pjang ba tjlökwo go eni: «Pja ioror beno no pjluyo, bor dbo kësbang pin bop go wlo, tja ë miyde nopga löng kjok kjwang jlkong lirë wlo bakoe.»[†]

18 Miydëy e go ga ëye songe le woydë ga songe le, ëye ie woydë ber sök ëye kuya woydë llëm ga ie ber löng eni bakoe.

19 Pjãy kjone kjone kjwe löng wotjlík ga «¿Eni ga llëye shäryëy li laga erë kuzong ga shji shdüya ega?» lëmi eni kjwe.

20 Gueniyo pjeyoga, shji no eröe. ¿Llëbo shäryara Sbörë li owa lëy ba kong sorëro? No parkë llëbo shäryë klung shosho go ga «¿Tja shäryorop jüni ega?» le klung shosho lirë ba kong ga äe.

21 Klung shosho kjrinaso ëmdë ga sbi shärye kjwo pjök e go ga pjlúe. Kjwara shärye wolësowa, tjwlö ara, ie ber tjeng dboy wlo, kjwara obi shärye uriso, ber llë pogo wlo. Llëbo shärye e go, woyde sorë li eni ga pjlúe.

22 Woyde Sbörë ga miydëba ga e iirkë ara nopga llëbo owa shäryono li kong, ga shdüya kjang, ba dbo ara go ga pjlúe. Eni ëmdë ga nopga shdungko li shduna maling llëm, kura sök kjing erä.

23 Shäryara eni, ba dbo kälã piya nopga songe lara li kong wlo. Epga kjrara dënashko, llëbo pjlú shärye ba kong wlo.

24 Shji rokara eni. Judíoga rokara dö llëm, nopga judío llëm wleniyo rokara bakoe.

[†] 9:17 Éxodo 9.16.

25 Kjibokwo tara Sbö tjlökwo laga tek dēnashko so Oseasdē. Llēbo lara Tjlapgarē li tak pjang e go eni: «Llono ga nopga botoya llēm lōng li iēr ber lōng bor nopga shara, ga nopga woydoror llēm lōng li woydēr ara shara.»‡

26 Sbö tjlökwo tak pjang eni bakoe: «Dēnashko ga Sbö tjlēno nopga kong ga “Pjāy bor nopga llēme” lara eni. Gueniyo llono ga kjok eshko sopga kowe Sbö sök sē li wapga shara.»§

27 Dēnashko ga Isaías tjlēno Israel tjēyoga kjīshko eni: «Israel tjēyoga trāk llēm, la sho tjeng dlung kjako wleni ēmdē ga dār ber kjlōbö doē.

28 No llgweya Tjlapgarēshko ga nopga lōng kjok ēre kjing go li shdūya pjir, jekdo, lara sorē li eni.»*

29 Bām go ga Isaías tjlēno eni: «Tjlapga, llēye shārye woydē li shārye ga pjlūe. Shji tjēyoga tek ber bi irgo li iara beno lōng sē kjlōbö llēm kjwe ga shji lōng Sodoma sopga dik, shji lōng Gomorra sopga dik bakoe.»†

Israel tjēyoga mār woydē Cristo go llēme

30 ¿Eni ga llē loydē? Nopga judío llēm wleniyo wotjlino llēbo pjlo bek li shāryē llēme. Eni ēmdē ga

‡ 9:25 Oseas 2.23. § 9:26 Oseas 1.10. * 9:28 Isaías 10.22-23.

† 9:29 Isaías 1.9.

mär Cristo go kjĩshko ga iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso.

³¹ Gueniyo Israel tjëyogara dröno ara, llëbo pjlo bek li shäryë wlo. Eni ëmdë ga öötong beno pjlo bek Sbö bokso llëme.

³² ¿Eni ega? Äär ber pjlo bek Sbö bokso wlo ga llëbo pjlu tak pjang kjok llgwekklo tara Moisésdë go li shärye woydë, gueniyo mär woydë Cristo go llëme. Eni ga sabyono akkwo iara beno nopga sabyoklo li go wleni,

³³ tak pjang Sbö tjlökwo go sorë li eni. Tjlë ga «¡Ízĩa! Akkwo iër ber buk kjwara Sión‡ kjokyo, nopga sabyë e go wlo.

Gueniyo ëye mär ba go ga

llëye koshe li wlëya jlökoyo.»§

10

¹ Pjeyoga, rokër Sbö kong jlökoyo ga Israel tjëyoga döya. Woydër ara li e.

²⁻³ Miydër pjlu ga epga drön ara, parkë Sbö kong wlo. Gueniyo shji iaga Sbörë ber pjlo bek ba bokso li miyde löng llëme. E kjĩshko ga mär woydë ba go llëm, äär woydë ber pjlo bek ba bokso om go erä.

⁴ Llëye woydara kjok llgwekklo lirë dö li, e shäryara Cristorë pjire. Eni ga shji äär ber pjlo bek Sbö bokso wlo ga woyde ga shji mär Cristo go erä.

⁵ Moisés tjlëno ga ëye äär woydë ber pjlo bek Sbö bokso wlo, ber löng së ÿyado ba tjok wlo kjok llgwekklo li kjĩshko ga woyde ga kjok llgwekklo li kole uunkong bek ÿyado*1e.

‡ **9:33** *Sión* kjokyo, e kowëba *Jerusalén* bakoe. § **9:33** Isaías 8.14; 28.16. * **10:5** Levítico 18.5.

⁶ Gueniyo shji mär Cristo go, shji ie Sbörë ber pjlo bek ba bokso wlo. Cristo öör kjok ëre kjing go tjän. E kjishko ga «Shji jem Cristo wlëk kjok dogoshko, ter söy iröng obi wlo» lëy llëme.

⁷ Cristo woshrrara Sbörë iröng obi tjän. E kjishko ga «Shji jer Cristo wlëk shinmoga shtoyo, tëm söy iröng obi wlo» lëy llëm bakoe.

⁸ Moisés tjläno ga «Sbö tjlökwö tjeng bop soshko, lëp shäng'li e, woyotjlip shäng'li e bakoe»† lara eni. Tjlokwo lara li, tjlokwo lërwa löng bomi kong'li e.

⁹ «Jesús, e bor Tjlapga jlöe» lëmi bomi kjamo go, ga «E woshrrara Sbörë iröng obi» lëmi bomi pjluhshko wleni ga pjäy döya Sbörë jlökoyo.

¹⁰ Tjlokwo'li kjroroy, ga loroy oblë kong wleni ga shji ie Sbörë ber pjlo bek ba bokso. Shji döya eni.

¹¹ Sbö tjlokwo tak pjang eni: «Ëye mär ba go ga llëye koshe'li wlëya jlökoyo.»‡

¹² Eerishko ga judíoga, nopga judío llëm wleniyo, e Tjlapga kjlaraso shara. Ga ëye kjloshtë ba kong ga kjimte ara.

¹³ Sbö tjlokwo tak pjang eni: «Ëye kjloshtë Tjlapga kong ga döya.»§

¹⁴ Gueniyo kjloshtë ba kong wlo ga woyde ga mär ba go guing. Mär ba go wlo ga woyde ga ba tjlokwo kura guing. Ba tjlokwo kuya wlo ga woyde ga ëye omilono ba kong guing.

¹⁵ Ëye omlë ba kong wlo ga woyde ga ichaga tjok guing, tak pjang Sbö tjlokwo go sorë'li eni. Tjlë ga «Ëye tjwe Sbö tjlokwo roy pjlu'le ga e llëbo wolësowa.»*

† **10:8** Deuteronomio 30.12-14. ‡ **10:11** Isaías 28.16. § **10:13** Joel 2.32. * **10:15** Isaías 52.7.

16 Gueniyo ba tjlōkwo roy pjlú li kjrara Israel tjëyoga uunkongdë llëme. Dënashko ga Isaías tjlëno eni: «Tjlapga, ¿tjawa tjlōkwo kjruga ëro?»†

17 Eni ga shji mär ber löng Cristo go wlo ga woyde ga ba tjlōkwo kuroy guing.

18 Gueniyo llëbo kjakrokër kjrina. ¿Ba tjlōkwo kura lok llëmde? Eni llëme. Sbō tjlōkwo tak pjang eni:

«Tjlōkwo li lara lok kjone pogo,
shdōktong, öötong kjok kjwang jïkong.»‡

19 Eni ga llëbo kjakrokër jek kjrina obi. ¿Tjlōkwo kura li llë loklo miydara lok llëmde? Dënashko ga Moisés tjlëno ga

«Nopga tjwlo llëm wleniyo kjimtër ara,
pjây Israel tjëyoga ber löng ba ymoyotkë ara
wlo.

Eni ga pjây ber löng iürkë ara,
nopga kjok miydë llëme lëmi löng li tjok.»§

20 Ga dënashko ga Isaías tjlëno, llëye bangkjrara llëm wleni. Tjlë ga

«Tja wlëna nopga to löng bor wlëk llëm lirë.
Tja oppino shäng nopga löng bor kjakrokë llëm
li kong.»*

21 Gueniyo Sbō tjlëno Israel tjëyoga kjïshko. Tjlë ga
«Epga koshër shäng iyado, wlokrër wlo,
gueniyo llëye kuya woydë llëm,
tja kole woydë llëm bakoe.»†

11

Sbō ba nopga rayono llëme

† 10:16 Isaías 53.1. ‡ 10:18 Salmo 19.4. § 10:19 Deuteronomio 32.21. * 10:20 Isaías 65.1. † 10:21 Isaías 65.2.

¹ ¿Eni ga Sbö ba nopga rayono lotëre? Eni llëme. Tja om go Abraham tjëyo, tja Israel tjëyo, tja Benjamín tjëyo bakoe.

² Kjuk shäryayde llëm obishko ga ba nopga li kjrara. Ga epga rayara llëme. Dënashko ga Israel tjëyoga rotara Elíasdë Sbö kong. ¿Llëye lara li miydëmi llëmdo?

³ Eshko ga tjlë ga «Tjlapga, öng sho sukklo bop poshrëkklo lok li shdöra lok pjir, bop tjlökwo lagaga löng li zröra lok pjir bakoe. Beno shäng së li tja erä, ga tja ëmdë ga zröya lok woydë bakoe»* le.

⁴ Kuya Sbörë ga tjlë ba kong ga «Beno pjarö llëme. Nopga botoya ioror beno tjeng doglo sak dbäw dbäw pjloglo kjäk (7,000). Epga Baal poshrëydë lok llëm obi»† le.

⁵ Eerishko ga eni bakoe. Nopga kjrara beno löng kjlöbö obi, ba wopjlú li kjïshko.

⁶ Kjrara ba wopjlú li kjïshko, llëbo pjlu shäryara kjïshko llëme. Eni kjwe ga ba wopjlú li beno llëno llëme.

⁷ Era eni ga llëye woydara Israel tjëyogarë li wlëna lok llëme. Wlëga beno Israel tjëyoga kjrara Sbörë lirë eröe. Llamora iara Sbörë beno löng llëye kuya woydë llëm erä,

⁸ tak pjang ba tjlökwo go sorë li eni. Tjlë ga «Nopga iara Sbörë beno löng pë wleni,

beno löng llëye ïga llëm wleni,

beno löng llëye kuga llëm wleni bakoe.

Shäryara eni dënashko.

Eerishko ga shärye jek eni obi.»‡

* **11:3** 1 Reyes 19.10, 14. † **11:4** 1 Reyes 19.18. ‡ **11:8** Deuteronomio 29.4, Isaías 29.10.

⁹ Dënashko ga David tjlëno ba kjïshko bakoe. Tjlë Sbö kong ga

«Dli shärye lok ara li ios ber ba jyäpgwoklö.

Shärye eni kuzong ga löng wlëp bop tjok'le,
miga jeno löng, beno löng shdungko erä.

¹⁰ Epga ios ber löng llëye shärye löng li llë miyde lok
llëm wlo,
ber löng song ÿyado wlo.»§

*Nopga judío llëm wleniyo öötong beno tjeng Sbö
nopga wleni*

¹¹ ¿Eni ga Israel tjëyoga diktong, to jeno ÿyado wlo lotëre? Eni llëme. Llëbo shäryara lok owa li kjïshko ga nopga judío llëm wleniyo döya Sbörë shäng shara. Shärye eni, Israel tjëyoga ber löng ba ymoyotkë ara wlo.

¹² Eni ga judióga llëbo owa shäryono, llëbo jera lok ara. Gueniyo e beno llëbo pjlu nopga judío llëm wleniyo kong, llëbo wlëna lok ara e kjïshko. Eni ga judióga li döyashko ga e ber ba kong lok pjlu anmoyö.

¹³ Nopga judío llëm wleniyo, llëbo lër woydë bomi kong shara. Tja ichara Sbörë ba tjlökwo roy lë bomi kong Jesús äska. Bor kong ga pak ëre tjwlö ara.

¹⁴ Gueniyo woydër ga pjäy ymoyotke bor pjeyogarë ara, epga kjone kjone där wlo.

¹⁵ Bor nopga rayara Sbörëshko ga äska pjäy tjëyoga oblë oblë wlokjrayde shara. Gueniyo llono ga epga wlokjre jek obi. Era ber shinmo woshrra iröng obi wleni.

§ 11:10 Salmo 69.22-23.

16 Pjlung shosho buk kjrina sho zoroy kjrina, ioroy beno tjeng dboy Sbö kong wleni ga llamo beno buk dboy ba kong bakoe.

Kjor sleng tjeng dboy Sbö kong wleni ga kjor li kowo tjeng dboy ba kong bakoe.

17 Sbö nopga, e so kjor dgak jong kjlara ko *olivo* kjoyoe. Bäm go ga Abraham kjrara Sbörë, iara beno kjor li sleng wleni. E irgo ga ba tjëyo tek beno ba irgo li iara beno tjeng ba kowo wleni. Gueniyo kjone kjone kjara beno tjeng dboy, kjor kowo tora pjir wleni. Pjäy nopga judío llëm wleniyo lira so kjor kjlara ko *olivo* kjloshko so kjoyoe. Eni ëmdë ga pjäy tona beno tjeng ba nopga tjok, kjor kowo smona ba kjor jong li doyo go wleni. Eni ga pjäy beno löng mär ba sleng go wleni.

18 Gueniyo pjäy krë e go llëm, pjäy tjwlö ara nopga kjara li kjinmo lëmi llëm bakoe. Woyotjlizī ga kjor kowo li, e mär ba sleng go, ba sleng li mär ba kowo go llëme.

19 ¿«Kjor kowo tjeng bäm go li kjara, tjawa smoya ber tjeng ba äska wlo kjishko ga tjawa tjwlö ara, judíoga kjinmo» lëmire? Eni llëme.

20 Judíoga li kjara, mär ba go llëm kjishko. Ga pjäy mär ba go kjishko ga pjäy tona beno tjeng ba nopga tjok, kjara li äska. Gueniyo pjäy krë e go llëm, Sbö bangkjrozī dey.

21 Tjeng bäm go li kjara, mär ba go llëm kjishko. Eni ga pjäy mär ba go ame wleni ga pjäy kje eni bakoe.

22 Sbö wopjlú, gueniyo llëbo owa shäryaga li shdüya kjange. Nopga mär ba go llëm li shdüna kjang, gueniyo shäng wopjlú bomi tjok, pjäy mär

ba go kjĩshko. Gueniyo pjãý mār ba go ame wleni ga pjãý shdũya bakoe.

²³ Erö llême. Nopga mār löng ba go llēm li opyē ber löng mār ba go iröng obi wleni ga epga tōya ba nopga tjok iröng obi, kjor kowo tora, smona iröng obi wleni. Shãrye Sbörē eni ga pjłúe.

²⁴ Pjãý so kjor kjlara ko *olivo* kjłoshko so kjoyoe. Pjãý smona kjor dgak jong kjlara ko *olivo* li doyo go wleni ga kjange. Gueniyo judíoga lira so *olivo* li kowo kjoyoe. Kjone kjone tora li smoy iröng obi wlo ga kjang llême.

Israel tjëyoga uunkong dār

²⁵ Pjeyoga, woydër ga llëbo miydëba llēm wleniyo li miydëmi pjłú, pjãý krë llēm wlo. Israel tjëyoga kjone kjone löng llëye kuya woydë llēm äär jong nopga judío llēm wleniyo dār wlo li döktong uunkong pjir guing.

²⁶ Israel tjëyoga uunkong dār eshko jã, tak pjang Sbö tjłökwo go sorë li eni. Tjłë ga «Bi döga li tjwe Sión* kjokyo dwayo.

Eshko ga owa pjang Jacob tjëyoga go li lōya ber drete.

²⁷ Sbö tjłë ga “Tjłökwo tworor ba kong, beno ãyado wlo li beno eni:

‘Owa pjang ba go li lön ber drete’ ”le.»†

²⁸ Eerishko ga Israel tjëyoga kjone kjone löng Sbö wloyo, ba tjłökwo pjłú li kjre llēm kjĩshko. E kjĩshko ga ba tjłökwo roy pjłú li ichara bomi kong shara. Eni ëmdë ga epga kjrara Sbörē dënashko kuzong

* **11:26** *Sión* kjokyo, e kowëba *Jerusalén* bakoe. † **11:27** Isaías 59.20-21; 27.9; Jeremías 31.33-34.

ga woyde Sbörë ara, ba tjlapgaga tek dënashko so tjwlõ ara anmoyõ li kjïshko.

²⁹ Llëye twara Sbörë ga döya iröng ame. Eye rokara ga woyde ara ïyado bakoe.

³⁰ Dënashko ga pjây Sbö kolono llëme. Gueniyo eerishko ga epga Sbö kolë llëm kjïshko ga pjây songe le Sbörë shara.

³¹ Eerishko ga Sbö kolaga llëm li beno epga shara. Gueniyo llono ga epga songe le, pjây eerishko ga songe le sorë ga eni.

³² Nopga uunkong iara Sbörë beno löng ba wotjlik owa li tjok, uunkong li songe le ba wopjlu li kjïshko wlo.

Sbö poshrëra Pablorë

³³ Sbö, e pjlu anmoyõ. Ba kjok miydë li tjliga ërë llëm, wotjlik llë miydaga ërë llëm, llëbo shärye sorë miydaga ërë llëm bakoe.

³⁴ Llëye woyotjliya li miydaga ërë llëm, poshdungga ërë llëm bakoe.

³⁵ Pogo tjwlõ ë kong llëm, kong llëye twaga ërë ba kong, äska twe ba kong iröng obi wlo llëm bakoe.

³⁶ Llëbo tjeng kës li shäryaga ërë, e ba sogo bakoe. E kjïshko ga bi llëbo tjeng kës li twaga erë bi kong. E poshrëkko ïyado. Ber eni.

12

Shji optwë Sbö kong

¹ Pjeyoga, öng twëy Sbö kong ber ba poshrëkklo wloshko ga öng li zröy bäm go. Eni wleni ga shji songe le Sbörë kjïshko ga rokër bomi kong jlökoyo ga pjây löng së obishko ga pjây optwos om go ba

kong, llëye woyde shäryëmi wlo li, e shäryozïa. Ga poshrëy, woyde sorë li eni.

² Shji opshäryë löng nopga Sbö miydë llëm wleniyo dik ame. Pjäy opyos, pjäy kjlopswe Sbörë ber löng wotjlík oblë wlo dey. Eshko ga llëye woyde Sbörë li llë miydëmi ga pjlúe. Llëye woyde li, llëbo pjlú, pjlo bek li e.

³ Sbö wopjlú li kjïshko ga tja kjimtara ara. E kjïshko ga lër bomi kong ga pjäy uunkong iara Sbörë beno löng mär ba go. Eni ga pjäy opwoyotjlís yõtso, pjäy tjwlo ara oblë kjinmo woyotjlími llëme.

⁴ Bi doyo, llëbo ara ëmdë ga e kjlaraso döe. Eni ëmdë ga llëbo kjrina kjrina li pak shäryë oblë oblëe.

⁵ Cristo doyo, e eni bakoe. Shji ara ëmdë ga shji tona beno tjeng uunkong Cristo doyo kjlaraso wleni.

⁶ Sbö wopjlú li kjïshko ga shji kjlara kjlara kong kjok miydë twara oblë oblë, woydara sorë li eni. Eni ga pja kong kjok miydë twara ba tjlökwö lëp wlo wleni ga tjlökwö los eni, gueniyo pja mär Sbö go bayo kjöm ga tjlökwö lëp bayo eni bakoe.

⁷ Pja kong kjok miydë twara, oblë kjimtëp wlo wleni ga oblë kjimtozong. Pja kong kjok miydë twara oblë pim wlo wleni ga oblë pizong.

⁸ Pja kong kjok miydë twara oblë kjimtëp dbokjrë wlo wleni ga shäryos eni. Llëbo twëp nopga song wleniyo kong ba kjimtoklo wlo ga pjlú wleni ga shäryos shäng wopjlúe. Pja kong kjok miydë twara, oblë ichëp wlo wleni ga ichos yõtso. Pja kong kjok miydë twara, oblë songe lëp wlo wleni ga shäryos shäng wopjlúe.

Shji ëng woydë ara kar kar

⁹ Pjãý ãng woydos ara kar kar jlõkoyo. Llẽbo owa li rayozĩ, llẽbo pjłú li shãryomirẽ dey.

¹⁰ Pjãý ãng woydos ara kar kar, epenga dõ wleni. Oblẽ iozĩ ber tjwlõ ara, bomi kjinmo.

¹¹ Pjãý drõn ãẽ, parkẽ Tjlapga Jesús kong jlõkoyo wlo ãyado.

¹² Llẽbo pjłú twe Sbõrẽ bomi kong li koshozĩ lõng wopjłúe. Llẽbo wen bomi kong owashko ga kuzĩ lõng kjange. Pjãý syõshtos Sbõ kong ãyado.

¹³ Ĭmi ga Sbõ nopga lõng song wleni ga kjimtozĩa. Ĭye tjwe bomi shwoyshko ga wlokjrozĩ lõng wopjłú bakoe.

¹⁴ Ĭye, pjãý shdũya ga rokozĩ Sbõ kong, kjimte wlo, shdũya wlo llẽme.

¹⁵ Ĭye wopjłú ga pjãý wopjłú ba tjok. Ĭye slar ãẽ ga pjãý slar ãẽ ba tjok.

¹⁶ Pjãý ber lõng wlẽp ãng tjok ãyado. Pjãý krẽ llẽm, pjãý tjwlõ ara, oblẽ kjinmo lẽmi llẽm, pjãý jẽk nopga tjwlõ llẽme lẽba li tjok dey.

¹⁷ Ĭye llẽbo shãryono bomi kong owa ga kar llẽbo owa shãryẽmi ba kong llẽme. Pjãý drõn llẽbo pjłú shãryẽ nopga uunkong bokso.

¹⁸ Pjãý drõn ber lõng wlẽp nopga uunkong tjok ãyado.

¹⁹ Pjeyoga, Sbõ tjłõkwo tak pjang li goshko ga Tjlapga tjłẽ ga

«Ĭye llẽbo owa shãryono ga
shdungga ber tjarẽ,
llgwega ber tjarẽ bakoe.»*

* **12:19** Deuteronomio 32.35.

E kjĩshko ga ěye llěbo shĕryono bomi kong owa ga kar llěbo owa shĕryěmi ba kong llěm, iozĩ ber tjeng Tjlapga wloshko dey, shdungga ber erě wlo.

²⁰ Sbĕ tjlĕkwō tak pjang eni:

«Bop moskwō pjlirĕ wleni ga sĕs dli,
wodogro wleni ga sĕs di.

Shĕryorop eni ga lĕkkjrě e go.»†

²¹ Pjĕy wotjlk tjwe owa ga jlĕ lěmi llěm, llěbo owa zĕzĩ llěbo pjlũ go dey.

13

Shji tjlapgaga kjok llgwega wleniyo kolě

¹ Tjlapgaga kjok llgwega wleniyo kolozĩ uunkong. Epga iaga Sbĕrě beno bi ichaga, iaga ěye oblĕrě llěme.

² E kjĩshko ga ěye opyono beno ba wloyo ga opyono beno llěbo shĕryara Sbĕrě li wloyo. Eni ga ba shdungglo li wlĕya shĕng ba kong om go.

³ ěye lĕng llěbo pjlũ shĕryě ga shdũya tjlapgagarě li bangkjre llěm, bangkjraga beno llěbo owa shĕryaga lirě erĕe. Eni ga tjlapgaga li bangkjre mi woydě llěm wleni ga llěbo pjlũ shĕryomirě dey. Eni ga ber lĕng wopjlũ bomi tjok erĕ.

⁴ Tjlapgaga li iaga Sbĕrě beno lĕng llěbo pjlũ shĕryě bomi kong wlo. Gueniyo iara beno lĕng nopga owa li llgwega bakoe. E kjĩshko ga pjĕy llěbo owa shĕryě wleni ga pjĕy shdũya tjlapgagarě li bangkjrozĩa.

⁵ E kjĩshko ga woyde ga tjlapgaga kjok llgwega wleniyo li kolĕy. Shĕryĕy eni, shji shdũya llěm wlo dĕ llěm, miydĕy ga e pjlũ shĕryoydě kjĩshko bakoe.

† 12:20 Proverbios 25.21-22.

⁶ Tjlapgaga li beno löng pak twara Sbörë ba kong li shäryë kuzong ga kä potjwlëkklo roke bomi kongshko ga tjwlëzïa.

⁷ Pjây pogo tjwlö ë kong wleni ga tjwlëzï ba kong uunkong. Kä potjwlëkklo tjwe bomi kong sorë pogo ga tjwlëzïa. Nopga bangkjrako li bangkjrozi, iozi ber tjwlö ara bakoe.

Shji oblë woydë ara

⁸ Shji iara Sbörë beno löng oblë woydë ara wlo. E shji pogo tjwlö oblë kong wleni. Eni ga pjây pogo tjwlö ë kong ga tjwlëzï pjir, gueniyo oblë woydozi iyado. Era tjwlëy pjir ga äe. Eye shäng ba kjlara woydë ara ga tjlökwö tak lok kjok ilgwekklo tara Moisésdë go li kole shäng jlökoyo.

⁹ Tak lok li eni: «Shji pë oma boy oblë tjok llëme. Shji no zrök llëme. Llëbo koïy llëme.»* Llëbo oblë tjok obi. Gueniyo kjok ilgwekklo uunkong li ber kjrinaso wleni: «Pja opwoydë sorë ga bop kjlara, e woydos eni bakoe.»†

¹⁰ Eye ba kjlara woydë ara ga llëbo owa shärye ba kong llëme. E kjïshko ga eye shäng ba kjlara woydë ara ga kjok ilgwekklo li kole shäng jlökoyo.

¹¹ Bi dözlong dbaryo li dörö, tjlökwö kjrëmi löng kjwlë jä dik llëme. E kjïshko ga llëbo lër shäng bomi kong li shäryozïa. Shji ber löng wlëp ame.

¹² Kjok ro si dbaryo li‡ pjitoe. Kjok shrän dbaryo li§ döröe. E kjïshko ga llëbo owa shärye nopga kjok

* **13:9** Éxodo 20.13-15, 17; Deuteronomio 5.17-19, 21. † **13:9** Levítico 19.18. ‡ **13:12** *Kjok ro si dbaryo* le li, e *llëbo owa shäryëba ara dbaryo* loklo. § **13:12** *Kjok shrän dbaryo* le li, e *Jesús tjwe iröng obi dbaryo* loklo.

ëre sorë li shäryëy ame, llëbo pjlú shäryoydë dey.

¹³ Shji llëbo shäryë bëy erä. Shji llëbo owa shäryë ëng tjok llëm, shji nelötkë llëm, shji orkwosmono ë tjok llëm ga shji pë ba tjok llëm, shji wotjlik llëbo owa shäryë oblë tjok llëm, shji ëngkjwë ë tjok llëm, shji ymo ara llëm bakoe.

¹⁴ Woyde ga pjäy ichaga ber Tjlapga Jesucristorë shara, ga llëye woyde bi wotjlik owarë li woyotjliy ame.

14

Shji wotjlik ga llëbo shäryëy ga owa lëy ga shäryëy llëm dey

¹ No kjone kjone mär Sbö go, gueniyo llëbo shärye ber pjlo bek Sbö bokso li miyde löng llëm obi. Nopga eniyo wlokjrozĩ yötso, e llëbo owa shäryono lëy ë kong ame.

² Miyde no kjone kjonerë ga llëbo uunkong ue ga pjlúe. Gueniyo kjone kjone obi wotjlik ga sjëng uë ga owa le.

³ Llëbo uunkong ue ga pjlú li miyde löng llëm ëmdë ga Sbö wopjlú ba tjok. E kjishko ga ëye ië llë pogo ga oblë li läywe owa, ba dli li kjishko llëme.

⁴ Shji oblë parkaga läywë llëme. Shji uunkong Sbö parkaga. Ëye parkono pjlúre, de oware, e miydaga ber ba pjluyorë. Ga ëye mär Sbö go ga kjimte Sbörë llëbo pjlú li shäryë.

⁵ No kjone kjone mär Sbö go, gueniyo wotjlik ga dbar kjwara tjwlö ara, dbar oblë kjinmo le. Kjone kjone obi wotjlik ga dbar kjwobi li, e kjoyo döe le. Woyde ga pjäy kjlara kjlara omwoyotjlik yötso, ga llëbo kup ga ber pjlú bop kong li shäryos eni.

⁶ Ēye dbar jnek ga shärye Tjlapga kong. Shji iëshko ga woyde ga shji löng wopjlú Tjlapga tjok bi dli kjĩshko. Shäryëy eni ga shäryëy löng Tjlapga kong. Shji sjëng uëre, de llëmde, e llëno llëme.

⁷⁻⁸ Shji jëk sorë laga shjirë om go llëme. Shji löng së obishko ga shji tjeng Tjlapga wloshko. Shji wolono ga shji tjeng ba wloshko bakoe. Eni ga shji löng sëre, de shji wolonore, shji tjeng ba wloshko iyado.

⁹ Cristo wolono, ga woshrara Sbörë iröng obi, e ber nopga löng së li Tjlapga wlo, e ber nopga wolono löng li Tjlapga wlo bakoe.

¹⁰ ¿Eni ga bop kjłara llëbo owa shäryono lëp ega? ¿Ełäywëp owa ega? Llono ga shji uunkong äär löng Sbö bokshto, shji llgweya wlo.

¹¹ Ba tjłokwo tak pjang eni:

«Tjłapga tjłë ga “Lër bomi kong jlökoyo bor ko go ga llono ga nopga uunkong tjwe kjök tok bor bokshto.

Eshko ga Sbö poshrëya lok uunkong” le eni.»*

¹² E kjĩshko ga llono ga shji kjłara kjłara iche Sbörë ba dboryë, llëbo shäryoroy kës li kjĩshko.

¹³ E kjĩshko ga oblë llëbo owa shäryono lëy ë kong ame. Shji drön ëë, bi pjeyoga ichëy dir llëm wlo.

¹⁴ Tja mār Tjlapga Jesús go. E kjĩshko ga miydër pjłú ga dli uunkong uëy ga pjłúe. Gueniyo ëye wotjłik ga dli llë uako llëme le wleni ga dli li ber ba kong ue wlo ga owa.

¹⁵ Bop kjłara woydëp ara jlökoyo wleni ga barwëp, llëbo uëp li kjĩshko llëme. Cristo wolono ba

* **14:11** Isaiás 45.23.

kjĩshko bebi. E kjĩshko ga ichẽp dir dli uẽp li kjĩshko llẽme.

¹⁶ Miydẽp pjlú ga llẽbo shãryẽp ga pjlú ẽmdẽ ga ĩya oblẽrẽ ga owa wleni ga shãryẽp llẽm dey.

¹⁷ Sbõ, e bi pjluyo. Gueniyo llẽye uẽy, llẽye iẽy, e ba kong ga llẽno llẽme. Woyde ga shji kjimte ba Sẽyarẽ jẽk lõng pjlo bek, wlẽp, wopjlú ẽng tjok. Llẽye woyde li e.

¹⁸ Ẽye parkẽ Cristo kong eni ga Sbõ ber wopjlú ba tjok, nopga ber wopjlú ba tjok bakoe.

¹⁹ E kjĩshko ga shji drõn ẽẽ, llẽbo shãryẽ wlo, shji ber lõng wlẽp ẽng tjok wlo, shji ẽng kjimte dbokjrẽ wlo bakoe.

²⁰ Llẽbo uẽy li kjĩshko ga llẽbo shãryara Sbõrẽ li pjiy woydẽ llẽme. Dli uunkong uẽy ga pjlúe. Gueniyo oblẽ ichẽy dir, llẽye uẽy li kjĩshko ga owa.

²¹ Bop pjeyo ichẽp dir, sjẽng uẽp kjĩshko, kjillgwo bo dyo dbo ara iẽp kjĩshko, llẽbo shãryẽp oblẽ kjĩshko wleni ga shãryẽy llẽm dey.

²² Eni ga pjãy kjlara kjlara omwoyotjlik sorẽ li miydaga ber pjãydẽ, e ga Sbõrẽ erõe. Shji ẽnglẽ kar kar, llẽbo ẽre kjĩshko llẽme. Miydẽy ga llẽbo shãryẽy ga pjlú li shãryoroy pjir ga «Tja llẽbo owa shãryono» lẽy llẽm dey. Ẽye omlẽ eni llẽm ga era ber wopjlúe.

²³ Gueniyo ẽye wotjlik ga llẽbo uako llẽme le wleni ga ue llẽm dey. Uara ga llẽbo owa shãryayde, e owa le kjĩshko. Shji wotjlik ga llẽbo shãryẽy ga owa lẽy wleni ga shãryẽy llẽm dey. Shãryoroy eni ga llẽbo owa shãryoydẽ.

15

Llẽbo ber pjlú bi kong li wlẽydẽ llẽme

¹ Llëbo shäryëy ber pjlo bek Sbö bokso li miydëy pjlú wleni ga woyde ga shji iirkë bi pjeyoga om-miydoydë llëm obi li kong llëme. Llëbo ber bi kong pjlú li wlëydë llëm,

² llëbo ber pjlú bi pjeyoga kong li wlëydë dey, opping mär Sbö go jek këgong wlo.

³ Cristo ëmdë ga llëbo shäryono ber pjlú ba kong wlo llëm, tak pjang Sbö tjlökwö go sorë li eni. Tjlë ga «Pja läywaraba owashko ga tja läywaraba wleni.»*

⁴ Llëbo uunkong tak pjang Sbö tjlökwö go dënashko li beno bi poshdungglo, shji opping ber löng e go wlo, shji dbokjrë e go wlo. Eni ga llëbo wen bi kong owashko ga kuy kjang ga pjlú, llëbo tak pjang li koshëy löng wopjlú kjïshko.

⁵ Shji kjimte Sbörë dbokjrë jek këgong, llëbo wen bi kong owa li kuy kjang wlo. Rokër ba kong ga pjäy mär löng Cristo Jesús go wopro ga pjäy kjimte wotjlik kjrinaso,

⁶ pjäy uunkong Sbö poshrëk no kjïlaraso wleni wlo. Bi Tjlapga Jesucristo Data li e.

⁷ Pjäy wlokjrara Cristorë sorë ga pjäy ëng wlokjros kar kar eni bako, Sbö poshrëkoba wlo.

⁸ Cristo öör judíoga kjimtë, ba parkaga tjwlëk shäng pjir wleniyo dik, tjlökwö bek lara Sbörë ba tjlapgaga tek dënashko so tjwlö ara kong jlökoyo li ber jlökoyo wlo.

⁹ Ga nopga judío llëm wleniyo songe lara bako, Sbö ie lok ber kësbang, tjwlö ara wlo, tak pjang Sbö tjlökwö go sorë li eni. Tjlë ga «Pja poshrër tjëyoga oblë oblë bokshto, tja të bop kong bakoe.»†

* 15:3 Salmo 69.9. † 15:9 2 Samuel 2.50; Salmo 18.49.

10 Sbö tjlökwo tak pjang eni obi:
 «Sbö nopga löng wopjlu,
 nopga judío llëm wleniyo,
 pjäy ber löng wopjlu bakoe.»‡

11 Sbö tjlökwo tak pjang eni obi:
 «Nopga judío llëm wleniyo,
 Tjlapga poshrëzïa.
 Tjÿyoga oblë oblë,
 pjäy të ba kong, ba poshrëkklo.»§

12 Ga Isaías tjlëno beno eni:
 «Isaí tjëyo wen kjlara,
 ber tjÿyoga oblë oblë ichaga.
 Nopga judío llëm wleniyo mär ba go.»*

13 Shji kjimte Sbörë llëye lara li koshë löng wopjluë. Rokër ba kong ga pjäy mär ba go kuzong ga pjäy kjimte ber wopjlu, wlëpe. Rokër ba kong obi ga pjäy kjimte ba Sëyarë, llëye lara li koshë löng wopjlu anmoyõ wlo.

Pablo parkono nopga judío llëm wleniyo kong

14 Pjÿyoga, miydër pjlu ga llëbo shäryëy ber pjlo bek Sbö bokso li miydëmi pjlu, shäryëmi pjlu, ga pjäy ëng ping e go ga pjlu bakoe.

15-16 Gueniyo kjibokwo ëre go, llëbo toror bomi kong oblë oblë kjang, woyojemi llëm wlo. Sbö wopjlu li kjïshko ga tja iara beno Cristo Jesús parkaga nopga judío llëm wleniyo kong, Sbö tjlökwo roy pjlu lër ba kong wlo, epga twër ber Sbö kong, öng zröraba, sho suraba, pjono dret Sbö poshrëkklo wleni wlo, epga ie ba Sëyarë ber tjeng dboy ba kong

‡ 15:10 Deuteronomio 32.43. § 15:11 Salmo 117.1. * 15:12 Isaías 11.10.

wlo bakoe. Kjibokwo ëre toror bomi kong kjang e kjïshko.

¹⁷ E kjïshko ga tja shäng wopjlú Cristo Jesús tjok, pak shäryoror Sbö kong li beno pjlú kjïshko.

¹⁸⁻¹⁹ Llëbo oblë lanyotkër llëme. Llëbo shäryara Cristorë bor go li lanyotkotë eröe. Tja ichara ba tjlökwo roy lë nopga judío llëm wleniyo kong. Ga tja kjimtara ba Séyarë llëbo ÿydëba llëm wleniyo shäryë ba kong oblë oblë ara. Eni ga Cristo roy pjlú loror ba kong Jerusalén kjokyo dwayo äär jong Iliria kjokyo, ga tjlökwo li kjrara nopgarë ara, beno löng Sbö kolë shara.

²⁰ Tek dënashko ga tjlökwo roy pjlú li lër woydë kjok shto oblë oblë, nopga omkuydë llëm obi löng lishko. Oblë öör omle tjänshko ga tja äär woydë omle jek obi eshko llëme.

²¹ Shäryër woydë, tak pjang Sbö tjlökwo go sorë li eni. Tjlë ga

«Ba roy äär, äätë kjone llëm obi lishko.

Ëye ba roy kuydë llëm obi ga kuya.»†

²² Tja jek bomi ïk loror ara, gueniyo tja jekdë llëm obi e kjïshko.

Pablo jek woydë Roma kjokyo

²³ Tja jek bomi ïk woyotjlïn sök lu kop ara tjän. Eerishko ga bor pak pjitong kjok ëreshko.

²⁴ Eni ga tja jek shäng España kjokyoshko ga pjäy ïn äär woydë, tja ber sök bomi tjok dbar kjwöbö wlo, pjir ga tja kjimtëmi jek äär eshko wlo.

²⁵⁻²⁶ Gueniyo tja to Jerusalén kjokyo bäm go. Sbö tjlökwo kjrägaga löng Macedonia kjokyo, Acaya kjokyo, e dbur töno, iche Sbö nopga song wleniyo

† 15:21 Isaías 52.15.

lõng Jerusalén kjokyo li kong wlo, ga jek sör ba kong.

²⁷ Shäryara lok eni ba woshko, miyde lok ga pogo tjwlõ ba kong ara. Judíoga Sbõ tjlõkwo roy shdõno nopga judío llëm wleniyo kong. E kjishko ga bek ga kar llëbo twe ba kong, ba kjimtoklo.

²⁸ Eni ga dbur li ioror beno tjeng ba wloshko pjir ga tja jongya España kjokyo shara. Tja jek shäng eshkoshko ga pjây in äär.

²⁹ Miydër pjlú ga tja äär bomi shwoyshko ga shji kjimte Cristorë ara eshko.

³⁰ Pjeyoga, shji mär bi Tjlapga Jesucristo go, ga shji ie ba Sëyarë eng woydë ara kar kar. Eni ga tja drön bor pak shäryë wopro ga rokër bomi kong ga pjây syõshtë Sbõ kong bor kjishko jlõkoyo. Enira tja kjimtëmi ba shäryë.

³¹ Rokozi ba kong ga tja döya Cristo tjlõkwo kjragaga llëm lõng Jerusalén kjokyo li wloshko dwayo. Rokozi ba kong obi ga bi pjeyoga lõng Jerusalén kjokyo li, llëbo söror ba kong li wlokjre lok wopjlúe.

³² Woyde Sbörë eni wleni ga tja äär bomi ik wopjlú, tja woshtë bomi shwoy ga pjlú wlo.

³³ Rokër Sbõ kong ga pjây ie ber lõng wlëpe. Ber eni.

16

Kjibokwo pjirzlong

¹ Walë shäng kjlara ko Febe. E bi kjlara, ga parkë shäng Cristo tjlõkwo kjragaga lõng Cencrea kjokyo li kong.

² Rokër bomi kong ga e mär Tjlapga Jesús go kuzong ga wlokjrozilõng wopjlúe. Woyde ga shäryëy

bi pjeyoga uunkong kong eni. Nopga ara kjimte shäng ara, tja kjimtara ara bakoe. E kjïshko ga llëye woyde li twozī ba kong bakoe.

³ «¿Yonde?» lëmi Priscila, Aquila kong. Epga parkë löng Cristo Jesús kong bor tjok.

⁴ Zröraba ëy ëmdë ga tja kjimtara lok ara. Tja wopjlú ba tjok, gueniyo tjarö llëm, Cristo tjlökwo kragaga judío llëm wleniyo löng kës li wopjlú ba tjok bakoe.

⁵ «¿Yonde?» lëmi Cristo tjlökwo kragaga tön löng ba ushko li kong bakoe.

«¿Yonde?» lëmi bor kjlara Epeneto kong. Asia kjokyoshko ga tjlökwo kraga bäm go li e.

⁶ «¿Yonde?» lëmi María kong. E parkono ara bomi kong.

⁷ «¿Yonde?» lëmi Andrónico, Junias kong. Tjawa epenga döe. Epga öör löng bor tjok kjërshko. Epga tōno beno tjeng Cristo tjok bor bäm go, ga Sbö tjlökwo roy lagaga Cristo äska li kong ga tjwlō ara anmoyō.

⁸ «¿Yonde?» lëmi Amplias kong. E mär Tjlapga Jesús go, ga woydër ara.

⁹ «¿Yonde?» lëmi Urbano kong. E parkë shäng Cristo kong bor tjok.

«¿Yonde?» lëmi bor kjlara Estaquis kong bakoe.

¹⁰ «¿Yonde?» lëmi Apeles kong. Llëbo weno ba kong owa ara Cristo kjïshko ëmdë ga beno shäng mär ba go jlökoyo.

«¿Yonde?» lëmi Aristóbulo pjeyoga kong.

¹¹ «¿Yonde?» lëmi Herodiön kong. E judío, botoya dik.

«¿Yonde?» lëmi Narciso pjeyoga kong. Epga mär Tjlapga Jesús go jlökoyo.

12 «¿Yonde?» lëmi Trifena, Trifosa kong. Walëga li parkë ara Tjlapga Jesús kong.

«¿Yonde?» lëmi bor kjlara Pérsida kong. Walë li parkë ara Tjlapga Jesús kong.

13 «¿Yonde?» lëmi Rufo kong. E tjwłõ ara Cristo tjłõkwo kjragaga kong. «¿Yonde?» lëmi ba mekë kong bakoe. E bor mekë wleni.

14 «¿Yonde?» lëmi Asíncrito, Flegonte, Hermes, Patrobas, Hermas kong. «¿Yonde?» lëmi bi pjeyoga lõng ba tjok li kong bakoe.

15 «¿Yonde?» lëmi Filólogo, Julia, Nereo kong. «¿Yonde?» lëmi Nereo dor Olimpo kong. «¿Yonde?» lëmi Sbõ nopga lõng ba tjok li kong bakoe.

16 Pjãý ãng woydë ara kar kar kuzong ga «¿Yonde?» lëmi ãng kong wopjłúe.

«¿Pjãý yonde?» le Cristo tjłõkwo kjragaga lõng kës lirë bomi kong.

17 Pjeyoga, rokër bomi kong ga pjãý sjëke. No kjone kjone to lõng llëbo shãryë, pjãý shdär ber dboy dboy wlo, pjãý mär Cristo go ame wlo. Ba kong ga tjłõkwo kjroromi li owa le. Pjãý tön ba tjok llëme.

18 Epga parkë lõng Tjlapga Cristo kong llëm, parkë lõng ba kong lok om go erä. Nopga kjok miydë llëm wleniyo jyãpgwe ba tjłõkwo wolëso li go.

19 Pjãý Cristo kolë pjłú li roy kura nopga uunkongdë. Tja wopjłú e kjĩshko. Gueniyo woydër ga llëbo pjłú li miydëmi pjir, llëbo owa shãryëmi ame wlo.

20 Shji ie Sbörë ber lõng wlëpe. Ga wop ä ga Ä zãya, ga ie ber shãng bomi wloshko.

Rokër Tjlapga Jesús kong ga ba wopjłú li kjĩshko ga pjãý kjimte ara.

21 «¿Pjã yonde?» le Timoteorë bomi kong. E parkë shäng bor tjok. «¿Pjã yonde?» le Lucio, Jasón, Sosípaterdë bomi kong bakoe. Tjawa epenga döe.

22 Kjibokwo ëre taga tja Terciorë bor orkwo go.* Pjã löng mär Tjlapga Jesús go li, «¿Pjã yonde?» lër bomi kong.

23-24 «¿Pjã yonde?» le Gayorë bomi kong. Tja wlokrara woplú ba ushko, Cristo tjlökwö kjragaga löng na kës li tjok.

«¿Pjã yonde?» le Erastorë bomi kong. E parkë dbur jnega kjok ëreshko.

«¿Pjã yonde?» le Cuartorë bomi kong bakoe.†

25 Sbö, e poshrëkko. Pjã ie ber löng wokjang, Jesucristo roy pjlú loror bomi kong li go. Tek dënashko ga tjlökwö ëre miydaraba llëm, jnena Sbörë tjeng kjishko.

26 Gueniyo eerishko ga miydëy pjire. Sbö sök ñyado. Ga tjlökwö ëre lara ba tjlökwö lagaga kong, ga ichara ba të, roy shdöya wlo, kuya tjëyoga uunkongdë wlo, tjlökwö li kjre lok wlo, Sbö kole lok wlo.

27 Sbö kjok miydë ara, ëye äär baïya dik llëme. Ga Jesucristo kjishko ga e iëy ber kësbang, tjwlo ara ñyado. Ber eni.

* **16:22** Tjlökwö lara Pablorë Tercio kong. E irgo ga tara Terciorë kjibokwo go ba kong. † **16:23-24** Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyã shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlä ga «... le Cuartorë bomi kong bakoe. Rokër Tjlapga Jesús kong ga ba woplú li kjishko ga pjã kjimte ara.»

**Sbö Tjłõ^{kwo}
New Testament and Shorter Old Testament in Teribe
(PM:tfr:Teribe)**

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Teribe

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Teribe [tfr], Panama

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Teribe

© 2008, 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.
All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Mar 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

539cf8e3-01bf-5f34-8833-610f18367f8c